

การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สารนิพนธ์

ของ

นางอรุณ สุขชม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กันยายน 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

370.1931

๐119ก

จ-3

การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

บทคัดย่อ

ของ

อรุณ สุขชม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กันยายน 2546

4230358

17 พ.ย. 2545

องุ่น สุขชม. (2546). การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรพรรณ ตันต์เจริญรัตน์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ใน 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งหมายถึง การเผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่ โรงเรียนประถมศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้บริการแก่ชุมชน ทำให้เกิดความผูกพันและมีความเชื่อมั่นต่อ โรงเรียน ด้านการร่วมกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชน จัดให้มีขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี มีความศรัทธาต่อโรงเรียน ยิ่งขึ้น ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนใน การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อให้การศึกษาเกิดความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูง และ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งหมายถึงการดำเนินงานและ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้ภารกิจสำเร็จด้วยดี และเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

ในการศึกษา ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ ฐานะเศรษฐกิจของกรรมการสถานศึกษา และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 252 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที่ (t- test) และการความแปรปรวนทาง เดียว (One – Way ANOVA)

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมสูงกว่าระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลางเช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของคณะกรรมการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน และในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนและด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความแตกต่างที่พบ คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรายได้ปานกลางและรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรายได้ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรายได้ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งโดยรวมและรายด้านทุก ๆ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF THE SCHOOL AND COMMUNITY RELATIONSHIPS RESULTED
FROM SCHOOL BOARD COMMITTEE ATTEMPTS IN PRIMARY SCHOOLS
OF NAKHONNAYOK PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
ANGOON SOOKCHOM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
September 2003

Angoon Sookchom. (2003). *A Study of the School and Community Relationships Resulted from School Board Committee Attempts in Primary Schools of Nakhonnayok Province*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Graduate School, Srinakharinwitrot University. Project Advisor : Dr. Orawan Tanjaroenrat.

The objectives of this study were to investigate the school-community relationship of primary schools in Nakhon-Nayok province. The sample group of 252 school board committees were asked to answer the five-ranking item questionnaires in five aspects: school publication aspect which involve school information circulation to public, community services aspect which included both academic and nonacademic services, community activity participation aspect which providing the supportive to school activities, management the creation of the community and other offices relationship aspect and the school-community cooperation development aspect.

The school board committees were grouped by age, educational background, role status, economic status and the size of schools. The descriptive statistics, mean and standard deviation, were presented and the t-test and the analysis of variance statistics were applied. The results of the study were as followed:

1. The school board committees' opinions toward school-community relationships were above the average in every aspect and in overall.

2. The school board committees' opinions were the same in sampled groups divided by age, role status and education status.

3. The differences were significantly found among groups of different economic status in two aspects. In the school publications aspect where the middle and the high-income groups had better opinion than the low-income group. In the community activity participation aspect where only the high income group had better opinions than the low income group.

4. In different school sizes, the different was significantly found that small school group had better average opinion than big school group.

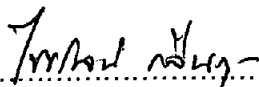
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณณ ตันท์เจริญรัตน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

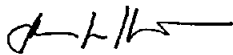

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

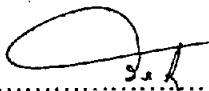
คณะกรรมการสอบ

ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณณ ตันท์เจริญรัตน์)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงรรัตน์ เกษรแพทย์)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรสุกุล)

วันที่ ..11.. เดือน ..กันยายน..... พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณ ดัณฑ์เจริญรัตน์ ประธานควบคุมสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้คำแนะนำ ให้การดูแลในการทำสารนิพนธ์ เป็นอย่างดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ กรรมการสอบปากเปล่า โดยให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ยิ่ง รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา และคณาจารย์ ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษาในเรื่องการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษา นายสุระชัย นวนสำเนียง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา นายไชยพร ดวรรัตน์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอบ้านนา นายสมศักดิ์ เพ็ชรประยูร ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) นายธีรนนท์ สิงหนาท ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองรี ตลอดจนนายมนัส บ้านเล่า ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าทราย และนายสุเทพ สุขชม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองจรรยา ที่ได้ให้ความรู้ ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบบูชาพระคุณของ พ่อก๊ิง แม่ชูเชิด ศรีจันทร์ ครู – อาจารย์ทุกท่าน และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

อรุณ สุขชม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
	กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า	10
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
	แนวคิดและความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	14
	ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษา	23
	ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543	24
	บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	29
	ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	31
	โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครนายก	44
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
	งานวิจัยในประเทศ	46
	งานวิจัยต่างประเทศ	50
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	55
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	57
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	57

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3(ต่อ) การจัดกระทำข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	72
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	74
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย	79
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	87
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	117

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนสถานศึกษา ครูอาจารย์ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545	45
2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก แยกตามขนาดโรงเรียน	56
3	ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรต้น	61
4	ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครนายก โดยรวมและรายด้าน	64
5	ค่าสถิติ F เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามอายุ โดย รวมและรายด้าน	65
6	ค่าสถิติ F เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามวุฒิการ ศึกษา โดยรวมและรายด้าน	66
7	ค่าสถิติ F เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามสถานภาพ ของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน	67
8	ค่าสถิติ F เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจ โดยรวมและรายด้าน	68

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
9	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ	69
10	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานด้านการการร่วมกิจกรรม เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ	69
11	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน	71
12	การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษา จังหวัดนครนายก	94
13	การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการแก่ชุมชน ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษา จังหวัดนครนายก	95
14	การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษา จังหวัดนครนายก	96

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดนครนายก	97
16	การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก	98

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	แสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า	12

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การประถมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาในระดับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐพยายามจัดให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาการขั้นพื้นฐานอันจะนำไปสู่การเรียนรู้และการปฏิบัติในระดับสูงขึ้น โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่กระจัดกระจายในท้องถิ่นทุกแห่งของประเทศไทย อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดยิ่งกว่าหน่วยงานอื่นๆของรัฐ ประชาชนมีความคุ้นเคยกับโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษานอกจากเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาแล้วยังต้องมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน และชุมชนก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนด้วย

✳ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ผ่านมา เน้นการรวมอำนาจไว้ส่วนกลางเปิดโอกาสให้หน่วยปฏิบัติมีโอกาสตัดสินใจค่อนข้างน้อยมาก แม้จะมีการมอบอำนาจการปฏิบัติตามนโยบายบ้างในบางเรื่อง ระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยส่วนกลางโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของสภาพพื้นที่ชุมชนของโรงเรียน ซึ่งอาจไม่ตรงตามความประสงค์ของชุมชนและสภาพความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่การจัดการศึกษาลักษณะนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากที่สุด เพราะท้องถิ่นไม่มีบทบาทในการกำหนดดูแลการศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง (ประจักษ์ วัฒนศิริ. 2543 : 1) การรวมศูนย์อำนาจไว้ส่วนกลางไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดความต้อยประสิทธิภาพและการตัดสินใจที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนเท่านั้น แต่ยังเป็นต้นเหตุของการสิ้นเปลืองงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ อันเนื่องมาจากการจัดสรรที่ไม่สอดคล้องกับปัญหาและตรงความต้องการของชุมชนที่แท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 ก : 7 – 8)

✳ นอกจากนั้นนโยบายต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมาเพื่อพัฒนาการศึกษานั้นเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง เมื่อเปลี่ยนรัฐบาลหรือผู้นำแต่ละยุค นโยบายก็จะเปลี่ยนไปไม่ต่อเนื่องไม่เป็นระบบ ดังนั้นนโยบายที่ดีและมีคุณค่าในบางเรื่อง จึงต้องถูกยกเลิกไปอย่างน่าเสียดาย รวมไปถึงการขาดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ดังนั้นจึงทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกันในบางเรื่อง หรือใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่าในบางโอกาส จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ระบบการศึกษาจะต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของแต่ละคนในครอบครัวและการเรียนรู้ของสังคม จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 6)

สภาพการณ์อันเป็นปัญหาจากการรวมศูนย์อำนาจ นับเป็นอุปสรรคในการดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการสร้างสังคมให้เป็นสังคมที่พึงประสงค์ในอนาคต ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 : 2549) กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดี ได้พยายามให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของสังคมในการปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 9(6) การมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นโอกาสที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้เข้าร่วมกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยกระบวนการและผลผลิตทางการศึกษา ให้ตรงตามความประสงค์ของชุมชนในพื้นที่ให้มากขึ้น

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการศึกษา อบรม มีการแสวงหาคำความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู พ่อแม่ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การศึกษาของเราจะมีคุณภาพส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักหาความรู้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (รุ่ง แก้วแดง. 2542 : 61)

หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่ “การปฏิรูปความคิด” ซึ่งเน้นว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาของคน อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาของชีวิต และด้วยเหตุผลนั้นไม่เพียงหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาโดยตรงของรัฐ เท่านั้น แต่สถาบันต่างๆ ในสังคม นับตั้งแต่ครอบครัว สถาบันศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน สื่อมวลชน องค์กร ธุรกิจเอกชนและองค์กรสาธารณประโยชน์ ล้วนต้องเอาใจใส่ และทำหน้าที่เพื่อปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย และให้เหมาะสมกับยุคสมัย สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย พร้อมคำนึงถึงความสำคัญของผู้ร่วมงานทุกระดับ (อำนวยพร ทรัพย์คง. 2542 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา ให้อยู่ภายใต้การบริหารขององค์กรคณะบุคคลซึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการโรงเรียน” ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีความเข้าใจ

ในการจัดการศึกษา มีความเสียสละทั้งทางด้านทุนทรัพย์ และเวลา เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนโรงเรียนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนที่ดีถือว่า เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากชุมชน และท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 เพื่อให้คณะกรรมการประจำโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น โดยมีบทบาทหน้าที่ในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการร่วมกับงานอื่น ๆ และในทางปฏิบัติจริง งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน จึงเป็นงานที่มีส่วนสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานด้านอื่น ๆ ทุกด้าน ให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะให้สัมฤทธิ์ผลโดยสิ้นเชิงนั้นถือว่าเป็นงานที่ยาก และละเอียดอ่อนยิ่ง เพราะมีขอบข่ายครอบคลุมงาน 5 ด้านคือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และหน่วยงานอื่น ซึ่งเป็นงานที่กว้างมาก แต่ถ้าละเลยไม่เห็นความสำคัญของชุมชน จะเป็นการมองข้ามทรัพยากรที่สำคัญที่อำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 57 – 58) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติยังได้กำหนดให้งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงาน 1 ใน 6 งาน ของการบริหารโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนทั่วประเทศถือปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนกับชุมชนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ต้องรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายที่จะได้รับร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้าในกิจการของโรงเรียนกับชุมชน และสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และสนองต่อนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการที่จะให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และได้ให้ความสำคัญในด้านการจัดกิจกรรมการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นอย่างมาก ผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน และเกิดผลดีต่อการศึกษาของชาติและการพัฒนาประเทศ (เชษฐา ชนะบุญ. 2543 : 2)

หลังจากคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 10) ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางดำเนินการของคณะกรรมการ ได้พบว่า ผลการดำเนินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียน ในส่วนโครงสร้างของคณะกรรมการโรงเรียน เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เน้นหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถจัดการศึกษาในชุมชนได้ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2543

ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนหลายฝ่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ในการจัดการศึกษาของชุมชน และเป็นระเบียบคณะกรรมการสถานศึกษาฉบับแรกที่กำหนดให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาทในการเป็นกรรมการสถานศึกษา ทำให้สตรีมีโอกาสมากขึ้นในการทำงาน เพื่อชุมชนและโรงเรียน รวมทั้งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543)

จากรายงานข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก (2545 : 1) มีโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครนายก จำนวน 145 โรงเรียน บริหารโรงเรียน ตามภารกิจหลัก 6 งาน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ งาน วิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ/การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ภายใต้การบริหารงานของคณะบุคคล ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทควบคู่กับสถานศึกษา ช่วยเสนอแนะความต้องการของท้องถิ่น และระดมทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเข้ามาช่วยปรับปรุง พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ให้เกิดความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ใน 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น เพื่อจะได้ ข้อมูลที่จะไปเป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการบริหารงานโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อโรงเรียนและชุมชนในท้องถิ่นนั้น

*ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ และฐานะทาง

เศรษฐกิจของกรรมการสถานศึกษา

3. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู และชุมชน ได้ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความผูกพัน ความศรัทธา และความร่วมมือ เป็นประโยชน์ทางการศึกษา และพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในด้านต่างๆ กล่าวคือ ในด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เช่น การประชุมผู้ปกครอง การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ข่าวสารของโรงเรียน การพบปะเยี่ยมเยียน อันเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน เช่น การให้บริการข่าวสาร เพื่อให้ความรู้แก่ชุมชน การให้บริการสถานที่ วัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชน และการให้บริการห้องสมุดของโรงเรียน ใช้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น การร่วมจัดงานเทศกาลตามประเพณีของชุมชน การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ๆ มาเผยแพร่สู่ชุมชน ช่วยเสริมสร้างความสามัคคี และมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน การเชิญผู้ปกครอง เข้าร่วมชมกิจกรรมผลงานทางวิชาการ เข้าร่วมกิจกรรมวันไหว้ครู พิธีมอบประกาศเกียรติคุณ แก่ผู้สนับสนุนโรงเรียน ทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อ ความศรัทธาต่อโรงเรียน และให้ความร่วมมือ ซึ่งน่าจะส่งผลให้การศึกษาของโรงเรียนมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูง และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น เช่น การร่วมงานพบปะสังสรรค์กับหน่วยงานอื่น การร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การร่วมจัดงานศิษย์เก่าของโรงเรียน ทำให้เกิดความเข้าใจกัน ร่วมมือกันให้ภารกิจประสบผลสำเร็จ และเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก กำหนดขอบเขตตามที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ก : 26 – 27) กำหนดไว้ให้โรงเรียนในสังกัดถือปฏิบัติ 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 1.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน
- 1.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน
- 1.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
- 1.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545 จำนวน 101 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง 16 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 85 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียน แบ่งตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ประเภท คือ

- 2.1.1 ผู้แทนครู จำนวน 2 คน
- 2.1.2 ผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน
- 2.1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

2.2.1 แบ่งโรงเรียนตามขนาดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก คำนวณจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จากจำนวนประชากรโรงเรียนขนาดกลาง 16 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน และจากจำนวนประชากรโรงเรียนขนาดเล็ก 85 โรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน

2.2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545 ในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เลือกคณะจากกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ประเภท คือ

- 2.2.2.1 ผู้แทนครู 2 คน เลือกสุ่มเพียง 1 คน
- 2.2.2.2 ผู้แทนผู้ปกครอง 2 คน เลือกสุ่มเพียง 1 คน
- 2.2.2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน เลือกสุ่มเพียง 1 คน

ได้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน จำนวน 42 คน และจากโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน จำนวน 210 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 252 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรต้นที่เป็นคุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

1.1 อายุ จำแนกออกเป็น 3 ระดับ

1.1.1 อายุต่ำกว่า 35 ปี

1.1.2 อายุ 35 – 45 ปี

1.1.3 อายุ 45 ปีขึ้นไป

1.2 คุณวุฒิการศึกษา จำแนกออกเป็น 3 ระดับ

1.2.1 ระดับประถมศึกษา

1.2.2 ระดับมัธยมศึกษา

1.2.3 ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา

1.3 สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3.1 ผู้แทนผู้ปกครอง

1.3.2 ผู้แทนครู

1.3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 ฐานะทางเศรษฐกิจ แบ่งเป็น

1.4.1 รายได้ต่ำ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาผู้มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน

10,000 บาท

1.4.2 รายได้ปานกลาง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาผู้มีรายได้ต่อเดือน

ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไปแต่ไม่เกิน 20,000 บาท

1.4.3 รายได้สูง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาผู้มีรายได้ต่อเดือน ตั้งแต่

20,001 บาทขึ้นไป

2. ขนาดโรงเรียน จำแนกออกเป็น 2 ขนาด

2.1 โรงเรียนขนาดกลาง

2.2 โรงเรียนขนาดเล็ก

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 5 ด้านคือ

3.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

3.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน

3.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน

3.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

3.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการโรงเรียนประจำปีการศึกษา 2545 ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 คือ

1.1 ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองนักเรียนในทะเบียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของปีการศึกษา 2545 ที่ได้รับการคัดเลือก

1.2 ผู้แทนครู หมายถึง ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอน และผู้ช่วยบริหารสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2545 ที่ได้รับการคัดเลือก

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง เจ้าอาวาสวัด ข้าราชการครูที่เกษียณอายุ เจ้าของกิจการห้างร้าน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้ที่ชุมชนยอมรับนับถือที่เข้ามาทำหน้าที่ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในปีการศึกษา 2545 ที่ได้รับการคัดเลือก

2. ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การแสดงความคิดเห็น โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนางานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือกันให้เกิดประโยชน์ยิ่งต่อโรงเรียนและชุมชน

3. อายุ หมายถึง อายุของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในปีการศึกษา 2545

4. คุณวุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในปีการศึกษา 2545

5. ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ต่อเดือนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2545 แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

5.1 รายได้ต่ำ หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาผู้มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท

5.2 รายได้ปานกลาง หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาผู้มีรายได้ต่อเดือน ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20,000 บาท

5.3 รายได้สูง หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาผู้มีรายได้ต่อเดือน ตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป

6. ขนาดโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก แบ่งเป็น 2 ขนาด คือ

6.1 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 300-799 คน

6.2 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 100 – 299 คน

7. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การปฏิบัติงานของโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนนับตั้งแต่การวางแผน การติดต่อประสานงาน การเผยแพร่ข่าวสาร การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากร ซึ่งกันและกัน โดยมุ่งสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียนและชุมชน

8. ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง ผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เกิดความร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูง ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกผลของการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

8.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง ผลของการเผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ การประชุมผู้ปกครอง การเผยแพร่ข่าวสาร การพบปะเยี่ยมเยียน ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจ ความมั่นใจ และผูกพันกับโรงเรียนยิ่งขึ้น

8.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง ผลของกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนประถมศึกษาจัดขึ้น เพื่อเป็นการให้บริการแก่ชุมชนเพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมด้านความรู้ บริการอาคารสถานที่ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความเชื่อมั่นต่อโรงเรียนยิ่งขึ้น

8.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง ผลของการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นในชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น กิจกรรมประเพณี การพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมที่ประชาชนจัดขึ้น เพื่อให้ชุมชนเกิดความสามัคคี มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน เกิดความรักความศรัทธาต่อโรงเรียนยิ่งขึ้น

8.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง ผลของการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน โดยเปิดโอกาส เชิญชวน หรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน การนำทรัพยากรในชุมชนมาพัฒนาโรงเรียน การช่วยเหลือนักเรียน การเป็นวิทยากรให้ความรู้ เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และให้ความร่วมมือ เพื่อให้การศึกษาเกิดความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูง

8.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง ผลการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความร่วมมือความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่ม โรงเรียน กลุ่มบุคคล ในชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจกัน ประสานความร่วมมือให้ภารกิจประสบผลสำเร็จด้วยดี และเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เพื่อศึกษาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้ก้าวหน้า โดยใช้แนวทางที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ก : 26-27) กำหนดแนวการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) ด้านการให้บริการชุมชน 3) ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน 4) ด้านการให้ชุมชนร่วม กิจกรรมของโรงเรียน 5) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยกำหนดผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือการทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูง

ในส่วนของตัวแปรต้น ที่ผู้วิจัยคาดว่าจะมีผลต่อความแตกต่างในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ

1. สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยใช้แนวทางของสำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 119 -125) เป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 โดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันผลการวิจัยของ อำนวยพร ทรัพย์คง (2542 : 96) ที่พบว่า สถานภาพของข้าราชการครู ผู้ปกครองและผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในชุมชนเดียวกัน ทำให้ใกล้ชิดกัน จึงมีโอกาสนพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของชุมชนในระดับใกล้เคียงกัน และงานวิจัยของ เจษฎา บุรณะจารุ (2540 : 86) ที่พบว่า โรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน จึงทำให้บทบาทไม่แตกต่างกัน

2. อายุ จากงานวิจัยของ เตือนใจ แก้วประเสริฐ (2544 : 92) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้อาวุโสกว่า จะมีประสบการณ์ด้านอาชีพ มีเวลาแสวงหาความมั่นคงในอาชีพ จึงมีเวลาให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียนได้มากกว่าผู้มีอาวุโสที่น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543 : 19) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีอาวุโสกว่าจะเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย จะได้รับการยกย่อง และสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาเป็นอย่างดีกว่าผู้มีอาวุโสน้อย

3. วุฒิการศึกษา จากงานวิจัยของ ทิพทยา สุวรรณภูมิ (2544 : 96) ได้พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต่างกัน โดยผู้มีวุฒิการศึกษาสูงกว่า จะมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กล้าคิดกล้าแสดงออก และเป็น

ยอมรับในสังคม ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีกว่า โอกาสการเรียนรู้มากกว่า และนำสู่การปฏิบัติได้มากกว่า

4. ฐานะทางเศรษฐกิจ จากงานวิจัยของ นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า ในชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนเข้าใจว่า การดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น อาจเป็นเพราะว่ากรรมการ โรงเรียนมีงานประจำ ไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการบริจาค เพื่อจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ

5. ขนาดโรงเรียน จากงานวิจัยของ อำนวยพร ทรัพย์คง (2542 : 97) ที่พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีบทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่ต่างกัน อาจเป็นเพราะ เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียน โดยมิได้คำนึงถึงว่าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ แผ้วพลสง (2529 : 118) ที่พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะบรรลุเป้าหมายเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใด งานวิจัยในครั้งนี้จึงเลือกที่จะศึกษาขนาดโรงเรียนเป็นตัวแปรต้นในการทำงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอีกครั้งหนึ่ง

ตัวแปรต้น

คุณลักษณะของคณะกรรมการฯ
1. อายุ 1.1 อายุต่ำกว่า 35 ปี 1.2 อายุ 35 – 45 ปี 1.3 อายุ 45 ปีขึ้นไป 2. คุณวุฒิการศึกษา 2.1 ระดับประถมศึกษา 2.2 ระดับมัธยมศึกษา 2.3 ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา 3. สถานภาพของคณะกรรมการ สถานศึกษา 3.1 ผู้แทนผู้ปกครอง 3.2 ผู้แทนครู 3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ 4. ฐานะทางเศรษฐกิจ 4.1 รายได้ต่ำ 4.2 รายได้ปานกลาง 4.3 รายได้สูง
คุณลักษณะของโรงเรียน
ขนาดโรงเรียน 1. ขนาดกลาง 2. ขนาดเล็ก

ตัวแปรตาม

ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน 5 ด้าน คือ
1) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) ด้านการให้บริการแก่ชุมชน 3) ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน 4) ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 5) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ภาพประกอบ 1 แสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า

ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น อยู่ในระดับปานกลาง

2. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน และในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน และในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน และในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน และในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

6. คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน และในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก และเสนอสาระสำคัญตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษา
3. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543
4. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
5. ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
6. โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนกับชุมชนจะอยู่คู่กันเสมอ มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับชุมชนและท้องถิ่น แหล่งชุมชนใดมีความหนาแน่น แหล่งชุมชนนั้นก็จะมีโรงเรียนตั้งอยู่ โรงเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จะต้องคอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนเป็นแหล่งที่ให้การศึกษาแก่ชุมชน หน้าที่รับใช้สังคมในด้านความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรม ซึ่งจะผลิตคนออกมาตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ด้วยเหตุผลที่ อธิพร ศรีแดง (2544 : 19 – 20) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่นักเรียน ซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ และนักเรียนนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โรงเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนเองด้วย บุคคลในชุมชนก็จะดำรงชีวิตตามนักเรียนด้วย ซึ่งถือว่าโรงเรียนให้การศึกษาแก่บุคคลในชุมชนทางอ้อมนั่นเอง

2. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม คือ ให้ประชาชนยอมรับว่าสถานศึกษา หรือ โรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน เป็นสิ่งที่มีค่าของทุกคน เพราะโรงเรียนจะช่วยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนดีขึ้น ดังนั้นประชาชนในชุมชนย่อมมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของร่วมกัน และยินดีที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียน ซึ่งอาจจะเป็นเงิน วัตถุ สิ่งของ แรงงาน ตลอดจนถึงการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโรงเรียน

3. ทำให้ครู ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ถ้าโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กัน จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น โรงเรียน และครูถูกกล่าวหา หรือถูกตำหนิในสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เป็นเหตุผล

4. เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาต่อการจัดการศึกษา ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้ว แต่ละแห่งในชุมชนมักจะมีผู้ที่ไม่เข้าใจการศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน นอกจากนี้ยังไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนอีกด้วย ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

5. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน เพราะการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับชีวิตของชุมชน จึงต้องอาศัยความร่วมมือการนำเอาทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนมาใช้ และต้องให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้และเผยแพร่แก่ชุมชนได้

6. ทำให้โรงเรียนเกิดความรู้ และเข้าใจชุมชนดีขึ้น ทั้งในด้านสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของชุมชน ทั้งนี้จะให้โรงเรียนร่วมแก้ปัญหา โดยปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม

7. เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ เพราะในชุมชนมีทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สถาบัน และวัฒนธรรมพื้นบ้านมากมายด้วยกัน ทรัพยากรเหล่านี้ย่อมที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษานในโรงเรียนได้

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 26 – 27) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ กล่าวคือ

1. โรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาการ ที่อำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ของคนในชุมชน

2. โรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา และคัดเลือกสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน

3. โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน

4. โรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน กิจกรรมและบริการต่าง ๆ เกิดขึ้นที่โรงเรียน

5. โรงเรียนเป็นหน่วยผลิตวิชาการใหม่ ๆ ให้กับชุมชน

6. โรงเรียนตั้งขึ้นและอยู่ได้จากรายได้จากภาษีอากร และการสนับสนุนจาก

ประชาชน

7. โรงเรียนต้องการความสนับสนุน และอุปถัมภ์ในด้านต่าง ๆ จากประชาชน

ละออ เกษสุวรรณ (2544 : 10) ได้สรุปเกี่ยวกับแนวคิดกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบันนี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือ และสนับสนุนจากชุมชน เพราะโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา ชุมชนจึงมีส่วนสำคัญที่จะให้ความช่วยเหลือโรงเรียนได้ทั้งทรัพยากรในการจัดการ แหล่งวิทยาการต่าง ๆ อีกทั้งโรงเรียนก็เป็นองค์กรที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ทำหน้าที่ให้การศึกษแก่สมาชิกในชุมชน ฉะนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา และพัฒนาชุมชน

✳ 1.1 ความหมายของความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

มีผู้ให้ความหมายของความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้หลายท่าน ดังนี้

อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539 : 21) ให้ความหมายของความสัมพันธระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนว่า หมายถึง กระบวนการที่โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ และมีผลกระทบ ซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา ผลกระทบของโรงเรียนต่อชุมชน คือการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีผลต่อคุณภาพของบุคคลในชุมชน ส่วนผลกระทบของชุมชนต่อโรงเรียนคือ ในการจัดการศึกษาจะได้ผลอย่างไรขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการสนับสนุนของชุมชน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นไปในลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ร่วมมือกัน เพื่อให้การศึกษาดำเนินไปด้วยดี

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 44) ได้ให้ความหมายของความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนดีขึ้น ในแง่ที่สามารถค้นหา และใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา และในเวลาเดียวกันก็ให้ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน

นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543 : 23) ได้ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการดำเนินการใด ๆ ที่เกิดจากจากความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และความรู้สึกที่ดีต่อกัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมมือกันในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน

เดือนใจ แก้วประเสริฐ (2544 : 16) ได้สรุปความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง วิธีการ หรือกระบวนการดำเนินการใด ๆ ที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน และมีความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันในการพัฒนาการศึกษา ทำให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียน และการดำเนินงานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทิพทยา สุวรรณภูมิ (2544 : 18) ได้สรุปความหมายของความสัมพันธระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์สองทาง เพื่อให้ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ได้ทราบข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของโรงเรียน เพื่อที่จะให้ความช่วยเหลือและเข้าใจการดำเนินงาน และความต้องการของโรงเรียน

ละออ เกษสุวรรณ (2544 : 12) ได้สรุปความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความรู้สึกที่ดีต่อกัน อันจะเป็นหนทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ขณะเดียวกันก็เป็นหนทางให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น

โดยสรุป การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้ก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.2 ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้ได้ผลดีที่สุด และให้ผลที่ได้จากการศึกษานั้นเป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้วย ได้มีผู้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

จำรัส นวลนิม (2540 : 274) ได้ให้ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้

1. เพื่อต้องการให้ชุมชนได้ทราบการดำเนินงานความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวของโรงเรียน
2. เพื่อให้โรงเรียนได้ทราบข่าวความเคลื่อนไหวของชุมชนอันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียน
3. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องสนใจ และให้การสนับสนุนการศึกษา
4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนดูแลการศึกษาเพื่อประโยชน์ แก่โรงเรียน
5. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการวางแผนเป้าหมายของการศึกษา และการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน
6. เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน หรือท้องถิ่นของโรงเรียนให้เกิดขึ้น โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง
7. เพื่อโรงเรียนจะได้เสนอความรู้ ความก้าวหน้า และแนวโน้มใหม่ ๆ ทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ
8. เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน เช่น วัด อำเภอ โรงงานต่าง ๆ สำนักงานต่าง ๆ

9. เพื่อคลี่คลายข้อข้องใจ ช่วยทำให้ประชาชนเข้าใจโรงเรียนในแง่ดี

10. เพื่อช่วยในการประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 51 – 52) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีความมุ่งหมาย สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพกับชุมชน เพราะสัมพันธภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาร่วมมือกันปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายอันเดียวกันตามที่กำหนด

2. เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า

3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน อาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบาย กิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขา

4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนที่มีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความดีของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่ง หากโรงเรียนทำการฟื้นฟูและถ่ายทอดให้แก่ 3 เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการ เพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน ดำเนินงานพัฒนาคนสำหรับชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันในทุกกรณี การดำรงชีพในชุมชนควรจะเป็นหลักสูตรของโรงเรียน ปฏิบัติการต่าง ๆ ควรเป็นของชุมชน โรงเรียนเป็นเพียงสถานที่ฝึกหัดให้เท่านั้น

นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543 : 25) ได้สรุปความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมาย เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ดีต่อโรงเรียน อันจะทำให้โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากชุมชน ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้โรงเรียนดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี

เดือนใจ แก้วประเสริฐ (2544 : 19) ได้สรุปความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมาย เพื่อต้องการให้ประชาชนได้ทราบการดำเนินงาน ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ส่งเสริมให้

ประชาชนเกิดเจตคติที่ดี ต่อโรงเรียนทำให้เห็นคุณค่าของการศึกษา ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นประโยชน์ในการศึกษา รวมพลังเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคี ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ทำให้โรงเรียน และชุมชนได้มีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันตามที่มุ่งหวังไว้

ทิพทยา สุวรรณภูมิ (2544 : 21) ได้สรุปความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการดำเนินงานของโรงเรียนทุกด้าน อย่างชัดเจนและถูกต้อง และทราบว่าประชาชนมีความรู้สึกอย่างไรต่อโรงเรียน เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อให้ประชาชนทำงานร่วมกับโรงเรียน และร่วมแก้ปัญหาทางการศึกษา

ละออ เกษสุวรรณ (2544 : 15) ได้สรุปความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มีทัศนคติและแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการศึกษาของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการวางแผนเป้าหมายนโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่สำคัญ ก็คือ เป็นการสร้างประโยชน์ให้ทั้งทางบ้าน ทางโรงเรียนและชุมชน โดยให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจซึ่งกันและกันในการดำเนินงาน ความก้าวหน้าตลอดจนความเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนกับชุมชน สามารถทำงานด้วยกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเกิดผลดีกับทุกฝ่าย

1.3 ความสำคัญและความจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี และยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกด้วย

นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543 : 32) ได้สรุปความสำคัญ และความจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด เพราะโรงเรียนเป็นศูนย์รวมทางวิทยาการต่าง ๆ ตลอดจนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ โรงเรียนเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมกลางของการพัฒนาชุมชน โรงเรียนต้องให้ชุมชนมีความเข้าใจ และมีความรู้สึกที่ดี ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน โรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุน และทรัพยากรต่าง ๆ จากชุมชน มาสนับสนุนในการดำเนินการจัดการศึกษา และบุคลากรในโรงเรียน และสมาชิกทุกหน่วยในสังคม ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อแสวงหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียน และชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า

เตือนใจ แก้วประเสริฐ (2544 : 21) ได้สรุปความสำคัญและความจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกัน อย่างใกล้ชิด เพราะโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่เป็นศูนย์รวมทางวิทยาการต่าง ๆ ส่วน ชุมชนให้การสนับสนุนทั้งในด้านทุนทรัพย์ แรงกายแรงใจ พร้อมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ดังนั้นจึงมีความสำคัญยิ่งในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน

ทิพทยา สุวรรณภูมิ (2544 : 28) ได้สรุปความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญ โดยมีการกำหนด ไว้เป็นมาตรฐาน หรือนโยบายในหลายหน่วยงาน มุ่งหมายให้เกิดความร่วมมือขึ้นระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน เพื่อคุณภาพของนักเรียน

ละออ เกษสุวรรณ (2544 : 18) ได้สรุปความจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า โรงเรียนกับชุมชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความ สัมพันธ์กัน โรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคน เพื่อดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน และโรงเรียนยังเป็น ส่วนหนึ่งของชุมชนด้วย โรงเรียนกับชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และความจำเป็น ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น มีหลายประการด้วยกัน การศึกษาใน โรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทำให้ครูกับ ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่ เป็นปัญหาต่อการศึกษา เพื่อปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอนตามความต้องการของ ชุมชน เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดี โรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนให้ชุมชน โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคนให้ชุมชน โรงเรียนเป็น แหล่งรวมสาขาวิชาต่าง ๆ โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม โรงเรียนเป็นศูนย์อบรมของ ชุมชน และโรงเรียนกับชุมชนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน โดยสรุป ความสำคัญและความจำเป็นใน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ โรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคน เพื่อดำรง ชีวิตที่ดีในชุมชน เป็นศูนย์รวมทางวิทยาการต่าง ๆ การมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน มีความเข้าใจที่ถูกต้องสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ การเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น การใช้ ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์จะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น และก้าวหน้ายิ่งขึ้น ผลผลิตคนที่มี คุณภาพตามความต้องการของชุมชน

1.4 หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

มีผู้กล่าวถึงหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ เช่น นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543 : 35) ได้สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรยึดหลักการสำคัญ ดังนี้

1. ต้องมีความบริสุทธิ์และตั้งใจจริงในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมงานทุกด้าน

2. ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและทั้งให้บริการต่างๆ แก่ชุมชนด้วย

3. ต้องศึกษาและเรียนรู้วิถีชีวิตตลอดจนความเปลี่ยนแปลง และสิ่งแวดล้อมของชุมชนและสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมในชุมชน

4. ต้องยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนดำเนินการทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ เตือนใจ แก้วประเสริฐ (2544 : 23) ได้สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรยึดหลักในการปฏิบัติอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมงานทุกด้าน และสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพของแต่ละท้องถิ่นได้

ทิพทยา สุวรรณภูมิ (2544 : 21) ได้สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า หลักการสำคัญ คือต้องมีความตั้งใจจริงบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมา การติดต่อกับชุมชนต้องมุ่งให้เกิดเจตคติที่ดี ดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลาทั้งในและนอกโรงเรียน สร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดโดยทั่วไปไม่จำกัดเฉพาะกลุ่ม รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชน ให้เกียรติและยกย่องชุมชนที่ให้ความร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ และใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพให้ประชาชนมีบทบาทมากที่สุด

ละออ เกษสุวรรณ (2544 : 21) ได้สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า บุคลากรในโรงเรียนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่อย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อที่จะสามารถปรับบทบาทให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การดำเนินการต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมาเป็นไปในทางสร้างสรรค์ มีความต่อเนื่อง มีวิธีการหลาย ๆ อย่าง คล่องตัว ยืดหยุ่นได้ เหมาะสมกับสถานการณ์เวลาและโอกาส

โดยสรุป หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีดังนี้

1. ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนนั้นต้องอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก บุคลากรในโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

2. ยึดหลักความจริงใจหรือบริสุทธิ์ใจ มีความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา มีความเสียสละ อดทน ยึดความเรียบง่าย มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะกับสภาพท้องถิ่นในแต่ละโอกาส

3. ยึดหลักการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการให้บริการแก่ชุมชน

4. ยึดความยืดหยุ่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรเป็นลักษณะโอนอ่อนผ่อนปรน การดำเนินการควรมีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และเวลา

5. ยึดความต่อเนื่อง การจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ย่อมต้องอาศัย

เวลาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องกันและจำเป็นต้องมีตลอดไป

1.5 วิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

วิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นทางที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับชีวิตจริงของชุมชน หรือเป็น “การศึกษาเพื่อชีวิต” แต่วิธีดำเนินการนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามความถนัดของผู้บริหารแต่ละคน

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงมีนักวิชาการเสนอแนะไว้ดังนี้

นรินทร์ ช่วยเจริญ (2543 : 38 – 39) ได้สรุปวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มี 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. โดยการเปิดประตูโรงเรียนออกไปสู่ชุมชน อาจทำได้ด้วยการจัดเอกสารประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน สารความรู้ วิทยากร ฯลฯ ใหม่ ให้ชุมชนได้ทราบ หรือการจัดให้คณะครู นักเรียนออกไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ หรือแม้แต่วิธีการให้ครูออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครอง นักเรียนที่บ้านก็เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างดี

2. โดยการเปิดประตูให้ชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน อาจทำได้ด้วยการจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์วิทยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสนองกิจกรรมของชุมชน หรือแม้แต่การเชิญผู้นำในชุมชนมาร่วมเป็นกรรมการกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นก็เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างดีเช่นกัน

เดือนใจ แก้วประเสริฐ (2544 : 33) ได้สรุปวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน คือ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้โรงเรียนและชุมชนมีความร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์กับโรงเรียนและชุมชน และบรรลุวัตถุประสงค์

ละอ อ เกษสุวรรณ (2544 : 29) ได้สรุปวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า วิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น จะต้องมีการศึกษาชุมชน จัดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง บริการชุมชน จัดองค์กรช่วยประสานงานของโรงเรียนกับชุมชน บริการชุมชน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน พยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความร่วมมือร่วมใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในฐานะผู้รับใช้และผู้นำชุมชน พยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียน และชุมชนให้เป็นประโยชน์และคุ้มค่า รับฟังความคิดเห็นของชุมชนให้มาก เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงสภาพต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

จึงสรุปได้ว่า วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น จะต้องมีการศึกษาชุมชน มีการจัดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน บริการ ชุมชน จัดตั้งองค์กรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน วิธีการดังกล่าว ต้องดำเนินการไป โดยยึดหลักการที่ว่าชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากโรงเรียน ในทางใดทางหนึ่ง และโรงเรียนก็ได้ใช้ประโยชน์จากชุมชน ในทางใดทางหนึ่ง เป็นอันดี

โรงเรียนมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนก็ได้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนด้วย

2. ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 8 – 10) ได้กล่าวไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นคณะบุคคล ซึ่งมีความสำคัญที่จะทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรอย่างเป็นทางการที่จะมีส่วนร่วม กับ ชุมชน ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก และเยาวชนที่เป็นสมาชิกของชุมชน

คณะบุคคลที่ทำหน้าที่ในลักษณะดังกล่าว มีมาตั้งแต่อดีต แต่ลักษณะบทบาท และภารกิจมีความแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละช่วง ดังนี้

ในอดีตจนถึง พ.ศ.2428 ศูนย์กลางการศึกษาอยู่ในชุมชน มีวัด บ้าน ร่วมกันจัดการศึกษา ไม่มีกฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน แต่เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ

พ.ศ. 2428 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงส่งเสริมให้มีการ จัดการศึกษาที่มีระบบมีระเบียบปฏิบัติที่แน่นอนมากขึ้น และในปี 2452 ได้แต่งตั้งกรรมการตำบล ประกอบด้วย กรรมการ 3 คน คือ กำนัน หรือหัวหน้าตำบล 1 คน เจ้าอธิการวัด ซึ่งเป็นเจ้าคณะหมวดในตำบล 1 รูป และแพทย์ประจำตำบล 1 คน มีหน้าที่จัดตั้งโรงเรียน ทำนุบำรุง หาเด็ก เข้าเรียนหาครูมาสอนในโรงเรียน เรียกโรงเรียนที่ตั้งขึ้นนี้ว่าโรงเรียนประชาบาล ซึ่งดำรงอยู่ได้โดยอาศัยทุนทรัพย์ของประชาชน

พ.ศ.2524 มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2525 โดยมีสาระสำคัญที่กำหนดแนวทางการสรรหา จำนวน คุณสมบัติ วาระและการพ้นตำแหน่ง รวมทั้งได้กำหนด บทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน

พ.ศ.2539 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 เนื่องจากมีข้อมูลจากผลวิจัย มากมาย ยืนยันว่า การดำเนินการของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่เกิดผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งความพร้อมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียน ความพึงพอใจในผลงานของตนเอง การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา ฯลฯ ประกอบกับมีกระแสความต้องการให้ คณะกรรมการประจำโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น

พ.ศ.2540 มีการประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษา ว่าด้วย

คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2539 เพื่อให้เกิดผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดการประชุมทางไกล เรื่องบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งเป็นการจัดประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน และประธานคณะกรรมการโรงเรียนพร้อมกันทั่วประเทศผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ประเทศไทยช่อง 11 และวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่มีการถ่ายทอดสดเสียงทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2541

หลังจากคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมกับโรงเรียน ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางดำเนินการ และผลการดำเนินการมากมาย ผลจากการวิจัยมีหลายประการที่น่าสนใจ คือ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนในส่วนโครงสร้างของคณะกรรมการโรงเรียน เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ แต่การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนยังเน้นด้านการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนมากกว่า การกำหนดนโยบาย และการร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน จากผลการวิจัยดังกล่าว ประกอบกับการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เน้นหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถจัดการศึกษาในชุมชนได้ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2543 ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนหลายฝ่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาของชุมชน และเป็นระเบียบคณะกรรมการสถานศึกษาฉบับแรก ที่กำหนดให้ผู้หญิงสามารถเข้ามามีบทบาทในการเป็นกรรมการสถานศึกษา ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสมากขึ้นในการทำงาน เพื่อชุมชนและโรงเรียน รวมทั้งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาท้องถิ่น และจะมีบทบาทมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะเมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับอย่างเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. 2545

3. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2543

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 119 – 125) ได้กำหนดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 เพื่อให้การบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ประกอบกับมาตรา 25 แห่ง

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2534 กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 ”

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้ว ในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ไม่หมายรวมถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการที่รับผิดชอบบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ 5 ให้มีคณะกรรมการอย่างน้อยสถานศึกษาละเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน ประกอบด้วย

(1) ผู้แทนผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้แทน ของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(2) ผู้แทนครู ได้แก่ ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยบริหารสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(3) ผู้แทนองค์กรชุมชน ได้แก่ ผู้แทนของชมรม สมาคม มูลนิธิ องค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปอื่นใด ที่ดำเนินกิจกรรม เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษานั้นจำนวนไม่เกินสองคน

(4) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้แทนของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมือง พัทยา หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นจำนวน ไม่เกินสี่คน

(5) ผู้แทนศิษย์เก่า ได้แก่ ผู้แทนสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่าหรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(6) ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น

ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ เจ้าของหรือ ผู้บริหารสถานประกอบการ ทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวน ไม่เกินสี่คน

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่ง ใน (1) (3) (4) (5) และ (6) เป็นประธานและอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการกำหนดจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการ เพื่อให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการตามข้อ 5 โดยคำนึงถึงจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นสตรีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของคณะกรรมการทั้งหมด

ข้อ 7 การให้ได้ซึ่งคณะกรรมการให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้สถานศึกษาประกาศรับสมัครผู้แทนตามข้อ (1), (2), (3), (4) และ (5)

(2) ให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกตามข้อ (1) คัดเลือกกันเองให้เหลือ เท่ากับจำนวนตามที่กำหนดไว้ในข้อ 6

(3) ให้ผู้ได้รับการคัดเลือกตามข้อ (2) และผู้บริหารสถานศึกษาเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามที่เห็นสมควรจำนวนสองเท่าของจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 6(4) ให้ผู้บริหารสถานศึกษานำรายชื่อเสนอผู้มีอำนาจตามข้อ 9 เป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

ในกรณีไม่มีผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้แทนในองค์ประกอบใด ให้คณะกรรมการเสนอรายชื่อบุคคลในองค์ประกอบนั้น จำนวนสองเท่าของจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 6 และให้ผู้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือเท่ากับจำนวนตามที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในองค์ประกอบใดไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 6 ให้ถือว่า ผู้ที่สมัครเข้ารับการคัดเลือกเท่าที่มีอยู่ในองค์ประกอบนั้น แล้วให้คณะกรรมการเสนอรายชื่อบุคคลในองค์ประกอบนั้นจำนวนสองเท่าของจำนวนที่ยังขาดอยู่ และให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือตามจำนวนที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในองค์ประกอบใด มีจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการตามที่กำหนดไว้ในข้อ 6 ให้ถือว่า ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกดังกล่าวเป็นกรรมการในองค์ประกอบนั้น

ข้อ 8 คุณสมบัติทั่วไปของคณะกรรมการ

(1) เป็นผู้สนใจการพัฒนาการศึกษา

(2) เป็นผู้มีความประพฤติดี

(3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(4) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดเว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ข้อ 9 ให้ผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับเป็นผู้ลงนามในการ แต่งตั้ง และอนุญาตการลาออกของคณะกรรมการ

ข้อ 10 ให้คณะกรรมการมีวาระอยู่ตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

คณะกรรมการ ซึ่งได้มาตามระเบียบนี้ในวาระแรกเมื่อครบกำหนดสองปีให้จับสลากออกกึ่งหนึ่ง ในกรณีที่เกินจำนวนนี้ ให้พิเศษเพิ่มเป็นหนึ่งคน เว้นคณะกรรมการและเลขานุการให้สถานศึกษาดำเนินการสรรหากรรมการทดแทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคสองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อ 7 โดยให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระในวรรคหนึ่ง

การสรรหากรรมการใหม่แทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่ง ตามวรรคหนึ่งและวรรคสามให้ดำเนินการภายในสี่สิบห้าวันนับจากวันครบวาระหรือครบกำหนดแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการใหม่ให้กรรมการชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะได้มีการประกาศแต่งตั้งกรรมการใหม่ กรรมการที่พ้นวาระอาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการได้อีก

ข้อ 11 กรรมการ จะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ออกตามวาระ
- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 8
- (5) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (6) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (7) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่ได้รับโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(8) พ้นจากตำแหน่งในสถานศึกษานั้น สำหรับกรรมการตามข้อ 5(2) และผู้บริหารสถานศึกษา

(9) พ้นจากสถานภาพการเป็นผู้ปกครองนักเรียนของสถานศึกษานั้นสำหรับกรรมการตามข้อ 5(1)

(10) พ้นจากสภาพการเป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับกรรมการตามข้อ 5(4)

(11) คณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสาม มีมติให้ออกยกเว้นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 12 ในกรณีที่กรรมการในองค์ประกอบใดว่างลงก่อนครบวาระเกินกว่าเก้าสิบวันให้สถานศึกษาดำเนินการตามข้อ 7 เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการในองค์ประกอบนั้น ภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ว่างลง และให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน

ข้อ 13 คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา
- (2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- (3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- (4) กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
- (5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้น พื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน
- (6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- (7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
- (8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลป และวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
- (9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็น แหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น
- (10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสถานศึกษา ก่อนการเสนอต่อสาธารณชน
- (11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร
- (12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับการมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

ข้อ 14 ให้มีการประชุมคณะกรรมการ อย่างน้อยภาคเรียนละสองครั้ง

การดำเนินการประชุมคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้มีกรรมการเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในขณะนั้น และให้มีผู้แทนของนักเรียนเข้าฟัง และแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เป็นเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของนักเรียนโดยตรง ให้รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย

ให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลการประชุมต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการประชุม

ข้อ 15 ในวาระเริ่มแรกให้กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ที่มีสถานศึกษาในสังกัดดำเนินการให้ได้มา ซึ่งคณะกรรมการ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันประกาศใช้ระเบียบนี้

สถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในคณะกรรมการ โรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2539 ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะมีการประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการตามระเบียบนี้ รวมทั้ง ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ 6 และ ข้อ 7 แล้วแต่กรณี

สถานศึกษา ที่ไม่มีคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะกรรมการโรงเรียนอยู่ในวันที่ ประกาศใช้ระเบียบนี้ ให้กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ซึ่งเป็น เจ้าสังกัดกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อ 6 และข้อ 7 แล้วแต่กรณี

ข้อ 16 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามระเบียบนี้

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 127) ได้เห็นสมควร ปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ฉะนั้นจึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2543 ประกอบกับมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง ทบวงกรม พ.ศ. 2543 กระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า " ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2543"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกข้อความตามวรรคหนึ่งในข้อ 15 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่า ด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน "ในวาระ เริ่มแรกให้กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมที่มีสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันใช้ระเบียบนี้"

4. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความสัมพันธ์ ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่ได้กำหนดไว้ตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 มีความ สำคัญมากต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับการ แต่งตั้งตามระเบียบนี้ จำเป็นที่จะต้องรับรู้ บทบาทของตนเองและรอบรู้ ในเรื่องของการจัดการ ศึกษาพอสมควร เพื่อจะได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพต่อ การบริหารโรงเรียน

คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้แทนของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ บทบาทในฐานะกรรมการสถานศึกษาจะทำหน้าที่ตัวแทนของสถานศึกษาเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน หรือองค์กรต่าง ๆ ให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษาและนำสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 29 – 41) ได้กล่าวถึงบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยสรุปได้ดังนี้

1. ประสานกับประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและเป็นแหล่งที่จะให้บริการชุมชน
2. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรภายนอกให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษาและใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและเป็นแหล่งบริการชุมชน
3. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน
4. ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำเสนอให้สถานศึกษาไว้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำสาระหลักสูตร
5. พิจารณาให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำ
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาได้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ร่วมและสนับสนุนการดำเนินการในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการของโรงเรียน
8. เสนอแนะแนวทางในการบริหารและจัดการในด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
9. ร่วมเป็นคณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกิจของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
10. ร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา
11. ส่งเสริมการใช้วิทยาการภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านวิชาชีพในท้องถิ่น มาให้ความรู้กับนักเรียน โดยจัดหาและเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรภายนอก
12. สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการ
13. ประสานความร่วมมือสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั่วไป และผู้ปกครองของ

นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษา

14. สนับสนุนช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลน หรือมีความต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถได้เรียนจนจบหลักสูตร

15. ติดตามดูแล ช่วยเหลือแก้ปัญหาและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถ ดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

16. รับทราบและให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

17.เสนอแนะเพื่อปรับปรุง รายงานผลการดำเนินงานประจำปี ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน

สรุป บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการในการบริหาร ทั้งในด้านการกำหนด นโยบาย การวางแผน การพัฒนาบุคลากร การประสานงาน การกำกับติดตาม และประเมินผล การดำเนินงาน ตลอดจนการสนับสนุนทรัพยากร เพื่อพัฒนาการศึกษา เอาใจใส่ดูแลบุคคล ด้อยโอกาสในท้องถิ่น การพิจารณาความเหมาะสมของสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษาจะมีบทบาทควบคู่กันไปกับโรงเรียน โดยใช้ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

5. ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารมีบทบาทและ หน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้มีกิจกรรม และการปฏิบัติที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีของ ชุมชนต่อโรงเรียน โดยดำเนินการตลอดระยะเวลาทั้งใน และนอกโรงเรียน

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 26 – 27) เสนอ ทรรศนะว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์สองทาง คือ ทั้ง โรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเกี่ยวพันอยู่กับการดำเนินการ เพื่อให้โรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้ และการรับ ความร่วมมือ การสนับสนุนและความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่ โดยทั่วไปแล้วงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีขอบข่ายครอบคลุมงาน ดังต่อไปนี้คือ

5.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

5.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน

5.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน

5.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

5.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

จากกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังกล่าว พิจารณาเห็นว่าส่วนใหญ่สอดคล้องและคล้ายคลึงกับขอบข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาทั้ง 5 ด้าน และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาจังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงยึดตามขอบข่ายงานทั้ง 5 ด้าน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีรายละเอียด เนื้อหาสาระตามลำดับดังนี้ คือ

5.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่จำเป็นต้องติดต่อสัมพันธ์กับมวลชน มีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ท้องถิ่น รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีของสถาบันอื่น ๆ เพราะเป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ ความคิด และนิสัยใจคอให้แก่เด็ก อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้น การดำเนินกิจการใด ๆ ของโรงเรียนจะต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน จะต้องบอกกล่าวให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมบางอย่างที่โรงเรียนได้กระทำ ผู้ปกครองที่ไม่รู้ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโรงเรียน อาจไม่เห็นด้วยและไม่ให้ความร่วมมือกับการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งบางครั้งอาจแสดงตัวต่อต้านการกระทำของโรงเรียนอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นตราบใดที่โรงเรียนยังเป็นสถาบันที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนอยู่การประชาสัมพันธ์ จึงถือเป็นความสำคัญที่ทางโรงเรียนจะต้องวางแผนดำเนินการบอกกล่าวแถลงข้อเท็จจริง ความก้าวหน้าหรือกิจการต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ เพราะนอกจากจะเป็นการให้ประชาชนร่วมมือร่วมกิจกรรมด้วยแล้วยังเป็นการนำชื่อเสียงและภาพพจน์ที่ดีงาม นำศรัทธาเลื่อมใสมาสู่สถาบันโดยตรงอีกด้วย (สุภรณ์ ศรีพหล และคนอื่น ๆ. 2526 : 267)

วิจิตร อวระกุล (2539 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ คือ กรรมวิธีที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ กับประชาชน หรือระหว่างรัฐบาลกับประชาชน หรือระหว่างผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นด้วยกันเอง เพื่อบังเกิดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ซึ่งจะยังผลให้เกิดความร่วมมือ เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความสนับสนุนการดำเนินงาน สถาบัน องค์การฯ หน่วยงาน หรือรัฐบาล ให้เป็นไปด้วยความราบรื่น ก้าวหน้าและมีเสถียรภาพมั่นคง เพื่อขจัดความยุ่งยากขัดแย้ง การเป็นปฏิปักษ์กัน ความระแวงสงสัย ความเกลียด ความโกรธ ความเจ็บแค้น ความเข้าใจผิดกัน

ศิริพร เสนาะโสตร์ (2540 : 10) ให้ความหมายของประชาสัมพันธ์ว่า หมายถึง การดำเนินงานที่มีการวางแผน และเป็นการกระทำที่ต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันถูกต้องต่อกัน และให้การสนับสนุนร่วมมือกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์ให้สถาบันดำเนินงานไปได้ด้วยดีตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีประชาคมติเป็นแนวบรรทัดฐาน

หลักการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจระหว่างองค์กร สถาบันกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยวางอยู่บนรากฐานความจริงใจ ความซื่อสัตย์และมนุษยสัมพันธ์ ในเรื่องนักการศึกษาด้านการประชาสัมพันธ์ ได้เสนอแนวคิดไว้หลายประการดังต่อไปนี้

ประชุม โพธิกุล (2533 : 13 – 16) ได้กล่าวถึง หลักการประชาสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. ต้องมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นส่วนใหญ่
2. ต้องรู้จักใจของกลุ่มต่าง ๆ ความรู้ในทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาจะช่วยได้มาก
3. ต้องรู้นโยบายของรัฐบาล
4. ต้องรู้เทคนิคของเครื่องมือสื่อสัมพันธ์ต่าง ๆ คือ ปาฐกถา หนังสือพิมพ์ เอกสารวิทยุกระจายเสียง ฯลฯ คือ ต้องทราบว่า เครื่องมือสื่อสัมพันธ์เหล่านั้น แต่ละอย่างมีประโยชน์อะไร อย่างไรดีเหมาะสมแก่งานใด
5. ต้องยึดหลักความจริงและความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหลัก
6. ต้องปฏิบัติงานโดยติดต่อกันและโดยสม่ำเสมอจึงจะตรึงใจคน
7. ต้องเปิดเผย ไม่มีเงื่อนไข
8. งานประชาสัมพันธ์ รวมทั้งบุคคล อุปกรณ์ประชาสัมพันธ์จะต้องมีคุณภาพสูง
9. การประชาสัมพันธ์ ต้องมุ่งให้เข้าถึงผู้มีอิทธิพลในสังคมประการแรกและโดยผ่านผู้มีอิทธิพลในสังคมไปถึงประชาชนทั่วถึง
10. การประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประชาสัมพันธ์กับต่างประเทศ ต้องใช้ความคู่ไปกับการทูต

ความสำคัญของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา

ในฐานะที่โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ซึ่งตั้งอยู่ได้ด้วยความเชื่อถือและความร่วมมือจากประชาชน การประชาสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียนในการที่จะกระตุ้นให้ประชาชนหันมาสนใจและให้ความร่วมมือในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ซึ่ง นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2539 : 12) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการประชาสัมพันธ์โดยยึดแนวความคิดและการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์และสร้างภาพพจน์ที่ดีของหน่วยงาน
2. เพื่อความมีระบบระเบียบ ความซื่อสัตย์ และมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องที่จะให้การศึกษากับประชาชนในชุมชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายโครงการศึกษา ปัญหาและสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน
3. เพื่อค้นหาแนวทางความคิดของประชาชนในชุมชนที่มีต่อโรงเรียน และความต้องการของชุมชนที่จะให้โรงเรียนจัดการศึกษา
4. เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและบุคคล

ในอาชีพต่างๆ ในอันที่จะปรับปรุงและขยายกิจการงานของโรงเรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

อัปษรศรี พลอดเปลี่ยว (2533 : 21 – 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการ
ประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ดังนี้

1. ในด้านความสำคัญต่อโรงเรียน การประชาสัมพันธ์เป็นการเสนอรายงานให้ครู
นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน ทราบถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ เข้าใจระเบียบเหตุผล
ความจำเป็นที่จะต้องมีการระเบียบ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและในบางครั้งอาจช่วยกัน
แก้ปัญหาการศึกษาของนักเรียน ช่วยคลี่คลายบรรดาข้อข้องใจและสิ่งที่จะทำให้ประชาชนมอง
โรงเรียนในแง่ไม่ดี ช่วยให้มีใจเข้าและเห็นใจโรงเรียนมองครูและนักเรียนด้วยความเชื่อถือ
และนิยมยกย่อง

2. ในด้านความสำคัญต่อผู้ปกครอง การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความเป็นอันหนึ่ง
อันเดียว และให้ความร่วมมือกันทั้งบ้าน โรงเรียนและชุมชน ช่วยประเมินความต้องการ มีโอกาส
สนองตอบความต้องการอันแท้จริงของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นได้

3. ส่วนความสำคัญต่อประชาชน โรงเรียนในฐานะเป็นสังคมหน่วยหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วน
หนึ่งของสังคมใหญ่ มีหน้าที่ให้ความรู้ส่งเสริมพัฒนาสมาชิกที่ดี มีประสิทธิภาพให้กับสังคมได้รับ
เงินอุดหนุนจากภาษีราษฎร และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง ส่งกุลบุตรธิดาเข้ามาศึกษา
หาความรู้ ดังนั้นความเคลื่อนไหวทางการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประชาชนจึง
ควรมีสิทธิจะต้องทราบจะต้องเข้าใจ การประชาสัมพันธ์จะช่วยในการสร้างชื่อเสียงเกียรติคุณ
ความเชื่อถือ เลื่อมใส ความนิยม มั่นใจในโรงเรียนสนับสนุนให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการ
ศึกษาและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนดูแลช่วยเหลือด้วยกำลังกาย จิตใจ วัสดุ แรงงาน
และเงิน โดยโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง การบริการประชาคมทางด้านการศึกษา วัฒนธรรมและ
บริการ

สิ่งที่ควรจัดให้มีเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีดังนี้

1. สิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน โรงเรียนอาจทำได้ง่าย ๆ พิมพ์โรเนียวฝาก
นักเรียนส่งถึงผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่
โรงเรียนจัดให้มีขึ้นในการจัดให้มีสิ่งพิมพ์เพื่อเสนอข่าวสารของโรงเรียน ทางโรงเรียนอาจจะแจก
ไปยังบุคคลอื่น ๆ ที่มีใช้ผู้ปกครองนักเรียนด้วยก็ยิ่งดี เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และ หน่วยราชการ
อื่น ๆ เป็นต้น

2. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน เพื่อคอยให้ข้อมูลและให้ความ
สะดวกแก่ประชาชน และผู้ปกครองนักเรียนที่มาติดต่อกับโรงเรียน บุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่จะต้อง
มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และพร้อมที่จะช่วย
เหลือและให้ความสะดวกแก่ผู้อื่นอยู่เสมอ

3. เผยแพร่ข่าวสารทางสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์
เช่น ทางโรงเรียนจะจัดนิทรรศการแสดงผลงานของโรงเรียน จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน หรือ

เชิญวิทยากรไปบรรยายให้นักเรียนฟัง ก็อาจจะเผยแพร่ข่าวสารนี้ทางสื่อมวลชน ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

4. ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียน เช่น การจัด กิจกรรมแข่งขันการประกวด การแข่งขันกีฬา และกรีฑา นอกจากนี้อาจมีการได้เวที อภิปราย การประกวดทางศิลปะ และการแสดงทางฝีมือต่าง ๆ ของนักเรียน ถ้าสิ่งเหล่านี้มีการโฆษณาตี ประชาชนก็คงมาร่วมสนุกด้วยเป็นจำนวนมาก

กิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียนควรได้ดำเนินการ (วิจิตร อาวะกุล. 2539 : 269)

1. เขียนบทความ เขียนข่าวคราว ความเคลื่อนไหวของโรงเรียนออกทางวิทยุ โทรทัศน์ ลงหนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ บ้าง
2. จัดการอบรมปฐกถาบรรยายพิเศษ ให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไปได้ ฟังเป็นการให้ความรู้ เพื่อประดับสติปัญญาในโอกาสต่าง ๆ
3. ติดต่อเยี่ยมเยียนเข้าพบเพื่อแสดงความคารวะบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เยี่ยมเยียน ครูนักเรียนในยามเจ็บป่วย ไปในงานพิธีต่าง ๆ เช่น การทำบุญ ทอดกฐิน งานศพ ฯลฯ
4. สดับตรับฟังการให้ข้อคิดเห็น การวิจารณ์ของครู นักเรียน ประชาชน แล้วนำมา พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกิจการของโรงเรียน เพื่อแก้ไขทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไป
5. เป็นที่ปรึกษาให้ความอุปการะ ช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนใน ท้องถิ่น หรือกิจกรรมนอกโรงเรียนทุกชนิด

สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ การประชุมผู้ปกครอง การเผยแพร่ข่าวสาร การพบปะเยี่ยมเยียน เป็นต้น

5.2 การให้บริการแก่ชุมชน

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีกำลังพัฒนาไปอย่าง รวดเร็ว ความรู้ความเข้าใจในงานบางอย่าง เช่น งานที่เกี่ยวกับวิชาชีพต่าง ๆ จัดว่าเป็นสิ่งจำเป็น ต่อการดำรงชีพของประชาชนและการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง แต่สภาพความเป็นอยู่ของ ประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งอยู่ในชุมชนชนบทที่ได้รับการศึกษา และมีโอกาสได้รับการศึกษายังอยู่ใน เกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ผลที่คาดอาจก่อให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาประเทศให้เจริญ ก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะประเทศที่เจริญแล้วย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนของประชากรที่ได้รับการศึกษา มีความรอบรู้ มีความสามารถเป็นสำคัญ โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งกระจายอยู่ทุกพื้นที่ของ ประเทศจึงเป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะทำหน้าที่บริการการศึกษาเพิ่มเติม และอื่น ๆ ให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยอาจจะดำเนินการด้วยตนเอง หรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งภาค เอกชน และหน่วยงานของรัฐ

ภักดีพร ศักดิ์สูง (2536 : 9) ได้จำแนกการบริการชุมชนออกเป็น 6 ด้าน คือ การ บริการข่าวสาร การบริการสุขภาพอนามัย การบริการนันทนาการ การบริการอาคารสถานที่วัสดุ

อุปกรณ์ การบริการด้านวิชาการ การบริการด้านส่งเสริมอาชีพ

อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539 : 40) ได้สรุปไว้ว่า การให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน นั้น โรงเรียนจะให้บริการทางด้านวิชาการแก่ชุมชน เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถให้แก่ ชุมชนหรือทางด้านอาคารสถานที่ ด้านสุขภาพอนามัย ฯลฯ จะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และ เสริมสร้างทัศนคติของประชาชนในชุมชนให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกที่ควร ดังนั้นโรงเรียนจึง จำเป็นอย่างมากที่จะต้องจัดบริการในด้านต่างๆที่ชุมชนต้องการ เพราะจะเป็นภาพลักษณ์ที่ดี ที่ชุมชนให้ความเชื่อถือ และเกิดความศรัทธาต่อโรงเรียน

เตือนใจ แก้วประเสริฐ (2544 : 34) ได้สรุปการให้บริการชุมชนของโรงเรียนไว้ว่า การให้บริการชุมชนของโรงเรียน คือ การให้บริการอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ความรู้ คำแนะนำ และแรงงานของบุคลากร โดยมีหลักว่า บริการให้ทั่วถึง รวมทั้งการให้บริการด้าน ข่าวสาร ข้อมูลวิชาการ ด้านอาชีพ การให้คำปรึกษาหารือ การให้บริการทางด้านสวัสดิการ เพื่อแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น ที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สหกรณ์ร้านค้า ธนาคารข้าว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้านตัดผม ตั๊กแตนตำข้าว น้ำสะอาด เป็นต้น

สรุปได้ว่า การบริการชุมชน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนประถมศึกษาจัดขึ้น เพื่อเป็นการให้บริการแก่ชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมด้านความรู้ บริการอาคารสถานที่ เป็นต้น ตลอดจนบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ชุมชน ตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนกระทำได้ เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจให้บริการชุมชนในด้านความรู้ทางวิชาการ และอาชีพ ด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ ศิลปกรรม ประเพณี ส่งเสริมจริยธรรม อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ

5.3 การร่วมกิจกรรมของชุมชน

เมื่อพิจารณาปัญหาสังคมในปัจจุบัน การแตกแยกสามัคคีในหมู่เหล่าเป็นขบวนการ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมานับประการ สภาพการณ์ของแต่ละชุมชนยังมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านความคิด การปฏิบัติและการให้ความร่วมมืออยู่มาก จึงก่อให้เกิดปัญหาการพัฒนา ไม่คล่องตัว ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของชุมชน หากโรงเรียนใด ชุมชนใด ขาดการให้ความร่วมมือกันด้วยดีแล้ว ย่อมจะเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงในอันที่จะพัฒนาโรงเรียนนั้นให้เจริญพัฒนาขึ้นได้ ดังนั้นโรงเรียนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นแหล่งที่มีสิ่งต่าง ๆ หลากอย่างที่ชุมชนไม่มี จึงควรให้ความร่วมมือกับชุมชนในทุกวิถีทาง โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ ข้อตกลงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะจัดในรูปของกิจกรรมที่ดำเนินการโดยเร่ร่อนและต่อเนื่องกัน เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานความสัมพันธ์กับ ชุมชน พัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า ตลอดจนการนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 308)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2525 : 271) ได้กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนว่า สามารถกระทำได้ด้วยการติดต่อ หรือร่วมกิจกรรมกับชุมชน เช่น การพบปะผู้นำ

ของท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ปกครองของท้องถิ่น สถานที่สาธารณะ ประโยชน์ เช่น วัด สมาคม สโมสร กลุ่มปฏิบัติการ เพื่อสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งการ ร่วมในการรณรงค์ต่าง ๆ เช่น การทำความสะอาด การพิฆาตหนู เป็นต้น ตลอดจนการจัดงาน หรือร่วมจัดงาน เช่น นิทรรศการ งานแสดง งานฉลอง และงานนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ

การติดต่อและการร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนทำนองนี้ ประชาชนจะมีเจตคติที่ดีต่อ โรงเรียน ก็ย่อมยินดีที่จะร่วมมือกับโรงเรียนทุก เมื่อในโอกาสต่อไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2525 : 271)

ชวน หลีกภัย (2527 : 22) นายกรัฐมนตรีเมื่อสมัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า ในตำบลหนึ่งจะมีโรงเรียนประถมศึกษาถึง 5 โรงเรียน และทุก ๆ หมู่บ้านจะมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียน เรามีบุคลากรที่มีความสามารถ และมีความรู้ กระจายอยู่ตามท้องถิ่นมากกว่าส่วนราชการอื่น ดังนั้นถ้าได้ใช้ทรัพยากรทั้งอาคาร สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ และบุคลากรที่มีอยู่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมันใจว่า สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดจะทำให้การพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 301) ได้ให้ความหมาย ของการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนว่า หมายถึง การเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของ ชุมชนเท่าที่โรงเรียนมีความสามารถ และอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้และมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างความ สัมพันธ์กับชุมชน
2. เพื่อให้ชุมชนเห็นว่าโรงเรียนสามารถเป็นที่ปรึกษา และให้ความรู้ช่วยเหลือแก่ ชุมชนได้
3. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยมีโรงเรียน เป็นสำคัญ
4. เพื่อสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
5. ชุมชนมีเจตคติที่ดี และร่วมมือกับแนวนโยบายของโรงเรียน
6. เพื่อพัฒนาและทำความเจริญให้เกิดขึ้นแก่สังคมส่วนรวม
7. เพื่อระดมสรรพกำลังทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้เป็นประโยชน์คุ้มค่า

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 302) ได้รวบรวม กิจกรรมเข้าร่วมกับชุมชนไว้เป็นหมวดหมู่ โดยย้ำว่าการจัดควรจะดำเนินการไปให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ กิจกรรมดังกล่าวมีดังนี้

1. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ให้คำนึงถึงความเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ของชุมชนและจากสภาพที่เป็นจริง วัดจะเป็นศูนย์รวมใจของชุมชนแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น โรงเรียนจึงควรให้ความร่วมมือกับทางวัด ตลอดจนหน่วยงานในชุมชนต่าง ๆ เป็นต้นว่า ทอดกฐิน การจัดงานประจำปี การร่วมมือกันปลูกต้นไม้ เป็นต้น

2. กิจกรรมพัฒนาชุมชน นำความเจริญมาสู่หมู่บ้านของตน โรงเรียนสามารถนำความรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้นว่าการประกอบอาชีพด้านการเกษตร หัตถศึกษา กิจกรรมเหล่านี้ จะส่งผลสะท้อนให้ประชาชนให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือเมื่อโรงเรียนต้องการ

3. กิจกรรมประเพณีวัฒนธรรม เมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นเมือง เช่น งานสงกรานต์ การแข่งเรือ งานลอยกระทง งานอุปสมบทสามเณร หมู่ งานศพ โรงเรียนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เป็นต้นว่าการเข้าร่วมขบวนแห่ร่วมประกวด ร่วมประดิษฐ์หรือจัดดอกไม้

4. กิจกรรมกีฬาในชุมชน กิจกรรมนี้จะเสริมสร้างพลังสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้ดี เช่น ตะกร้อ ฟุตบอล สามารถดึงคนหนุ่มสาว และเด็กให้มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อันเป็นส่วนเสริมสร้างกำลังสำคัญของชาติในภายหน้า

5. กิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และประเพณี กิจกรรมสุขภาพอนามัย ทางโรงเรียนและเจ้าหน้าที่อนามัย สามารถประสานงานให้ความร่วมมือกับชุมชนในเรื่องการบริการ ให้คำแนะนำและตรวจรักษา

7. กิจกรรมบริการ โรงเรียนควรจะให้ความเอื้อเฟื้อร่วมกับชุมชน เป็นต้นว่า การให้ยืมโต๊ะ เก้าอี้หรือสนามโรงเรียนในการจัดงานบางอย่าง ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือที่ ปรีชา คัมภีรปกรณ และ ดิลก พัฒน์วิชัยโชติ (2528 : 663) เรียกว่า กิจกรรมที่นำโรงเรียนออกสู่ชุมชนนั้น ประกอบด้วยกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. การจัดทัศนศึกษาภายในชุมชน
2. การจัดสัปดาห์แห่งการทำความสะอาดในชุมชน
3. งานเกษตรชุมชน โดยให้นักเรียนปลูกพืชผักสวนครัวที่บ้านของนักเรียนทุกคน ทั่วครอบครัว โดยครูมีหน้าที่รับผิดชอบออกไปตรวจให้คำแนะนำตามบ้านของนักเรียน
4. การพัฒนาที่อยู่อาศัย การนำนักเรียนออกไปฝึกงานที่บ้านของประชาชน ตัวอย่างในชุมชนสำหรับการเรียนวิชากลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ
5. การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมทางวัฒนธรรม และประเพณีงานบุญของชุมชนในเทศกาลต่าง ๆ ตามที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ

บรรณาคม ภัคดีพิพัฒน์ (2533 : 7) เสนอว่า การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้จัดขึ้น เพื่อเป็นการร่วมมือสนับสนุนในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น งานประเพณีต่าง ๆ การนันทนาการ การกีฬา เป็นต้น

อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539 : 46) ได้สรุปการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ของชุมชนไว้ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ของชุมชนนั้น ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนต้องมีจุดประสงค์ที่สำคัญในอันที่จะให้การศึกษา

แก่นักเรียน และประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ให้รู้จักหน้าที่ภารกิจต่าง ๆ ด้วยตนเองให้มากที่สุด ด้วยวิธีการศึกษารูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน ได้มากที่สุดบุคคลในชุมชนก็จะเกิดความเชื่อใจในโรงเรียน ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ตามที่โรงเรียนต้องการ

สรุปได้ว่า การร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม ที่จัดให้มีขึ้นในชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีเจตคติที่ดี เกิดความศรัทธาต่อ โรงเรียน เช่น กิจกรรมประเพณี การพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมที่ประชาชนจัดขึ้นเป็นต้น

5.4 การให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพเป็นที่พึงปรารถนาของชุมชนนั้น โรงเรียนจะต้องเลือกวิธีดำเนินการที่เหมาะสมทุกวิถีทางในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจนสามารถทำให้ประชาชนเกิด ความตระหนักในความรับผิดชอบตามบทบาทของตนต่อโรงเรียน นอกจากโรงเรียนจะได้รับผล ประโยชน์โดยตรงแล้ว ยังเป็นการกระทำที่สนองนโยบายรัฐบาลด้วย ดังที่ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ อดีตนายกรัฐมนตรียได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2529 ว่า “จะกระจายอำนาจและมอบอำนาจการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อ สนองตอบความต้องการของท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การศึกษามากยิ่งขึ้น” (ปริษา คัมภีร์ปกรณ และ ดิลก พัฒน์วิชัยโชติ. 2528 :170 – 173)

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกระทำเพื่อให้ประชาชนในชุมชน เข้าใจจุดมุ่งหมาย การดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมจัดโรงเรียน โดยคิดว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เขามีบทบาท ในการเสนอแนะการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงการดำเนินงานของ โรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น คือ กล่าวหาหนดิชมโรงเรียนอย่างจริงจังจนโรงเรียนได้ข้อมูลไปพิจารณาหา ทางนำเอาไปใช้ปรับปรุงการจัดโรงเรียนได้ กิจกรรมที่นำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนมีลักษณะดังนี้ (ปริษา คัมภีร์ปกรณ และ ดิลก พัฒน์วิชัยโชติ. 2528 : 770 – 772)

1. เชิญประชาชนมาเป็นวิทยากรในโรงเรียน ประชาชนบางคนมีความรู้ความสามารถ ในสาขาวิชาต่าง ๆ โรงเรียนควรพิจารณาเชิญมาสอนนักเรียนเป็นการให้ความสำคัญและให้ เกียรติแก่ประชาชน

2. การแสดงนิทรรศการ เป็นการแสดงผลงานทางวิชาการของโรงเรียนให้ประชาชน ทราบ ทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เข้าชมกิจการเกี่ยวกับการเรียนการสอน และอาคาร สถานที่ของโรงเรียนโดยทั่วไป กิจกรรมนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เห็นผลงานของครู อันจะก่อให้เกิดความศรัทธาต่อโรงเรียนด้วย

3. การจัดงานประจำปีของโรงเรียน เป็นการดึงประชาชนให้เข้ามามีกิจการ และผลงาน ของโรงเรียน รวมทั้งการแสดงความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การละคร ฟ้อนรำ

ดนตรี และการศึกษา เป็นต้น ในโอกาสนี้โรงเรียนอาจจัดให้มีการมอบรางวัลพิเศษประกาศเกียรติคุณ หรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ แก่ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ประชาชน ผู้สนับสนุนโรงเรียนและผู้อุปการะโรงเรียนด้วยก็ได้ ซึ่งอาจจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

4. การจัดฝึกอบรมประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรมเยาวชน ลูกเสือชาวบ้าน ไทยอาสาป้องกันชาติ ยุวเกษตรกร ฯลฯ โดยโรงเรียนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดฝึกอบรมขึ้นที่โรงเรียน เป็นการนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน ได้รับการที่โรงเรียนมีอยู่ เกิดความสนิทสนมคุ้นเคย และมองเห็นคุณค่าของโรงเรียนจนกลายเป็นความผูกพันต่อกัน ต่อจากนั้น โรงเรียนก็จะมีพลังประชาชนคอยให้การสนับสนุนในกิจการต่าง ๆ อย่างน่าชื่นชม

5. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดขึ้นได้ เช่น

5.1 การจัดงานวันขึ้นปีใหม่ โรงเรียนเป็นฝ่ายให้บริการสถานที่ แสงเสียง เครื่องใช้ต่าง ๆ และเชิญชวนประชาชนมาร่วมกิจกรรม โดยนำอาหารมารับประทานร่วมกัน มีรายการสนุกสนานรื่นเริงตามที่เห็นควร และพยายามฟื้นฟูการเล่นของท้องถิ่นด้วย

5.2 การจัดงานวันสงกรานต์ นอกจากจัดสงฆ์น้ำพระแล้ว ควรจัดสงฆ์น้ำให้คนชรา ภายในหมู่บ้าน มีการเล่นพื้นเมืองและการแข่งขันกีฬาอย่างง่าย ๆ

5.3 การจัดงานหล่อเทียนพรรษา นอกจากโรงเรียนจะเป็นศูนย์กลางในการจัดงานรื่นเริงแล้ว, ยังเป็นศูนย์กลางในการจัดงานบุญงานกุศลด้วย โดยริเริ่มชักชวนประชาชนให้ร่วมทำบุญหล่อเทียนพรรษา จัดตกแต่งเทียน และกระบวนแห่เทียนไปถวายตามวัดต่าง ๆ

5.4 การจัดงานเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา โรงเรียนสามารถเป็นผู้นำ และชักชวนให้ประชาชนมาร่วมกันเวียนเทียนในตอนกลางคืน ต่อจากนั้นอาจจะจัดให้มีการบรรยายธรรมะ ฉายสไลด์ ภาพยนตร์เกี่ยวกับธรรมะ เป็นต้น

5.5 การจัดงานวันลอยกระทง เป็นการฟื้นฟูประเพณีไทย โดยโรงเรียนอาจจะเป็นผู้ริเริ่มพร้อมทั้งให้บริการด้านสถานที่ และความสะอาดด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน

6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรมแก่นักเรียนโดยการเชิญชวนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม พร้อมทั้งได้รับเกียรติยกย่อง เกิดความประทับใจในกิจกรรม ที่โรงเรียนจัดขึ้นจนกลายเป็นความรู้สึกผูกพันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างแน่นแฟ้น ได้แก่

6.1 กิจกรรมวันไหว้ครู โรงเรียนควรนิมนต์พระสงฆ์ หรือเชิญผู้นำทางศาสนา และพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนทุกคนมาร่วมพิธีด้วย โดยชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าท่านเหล่านั้นทำหน้าที่ครูมาโดยตลอด ดังนั้นวันไหว้ครูนี้นักเรียนควรไหว้ครูให้ครบถ้วนพร้อมกัน กิจกรรมนี้จะสร้างความประทับใจกับพ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้มาร่วมพิธีเป็นอย่างมาก และยังแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของพระสงฆ์หรือผู้นำทางศาสนา พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นการสร้างความผูกพันทางใจเป็นเบื้องต้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในโอกาสต่อไป

6.2 การจัดงานวันพ่อวันแม่ เป็นกิจกรรมที่ให้เกียรติ และความสำคัญ แก่ประชาชน ผู้ปกครองนักเรียน เป็นอย่างมาก โดยการเชิญพ่อหรือแม่มาในงานดังกล่าว แล้วโรงเรียนทำพิธีสวดตักขย่องพระคุณของพ่อหรือแม่ที่มีต่อลูก ต่อจากนั้นให้นักเรียนได้แสดงความกตัญญูรู้คุณต่อบุพการีโดยการนำดอกไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของ “วันพ่อ” หรือ “วันแม่” ไปกราบเท้าพ่อหรือแม่ กิจกรรมนี้จะเสริมสร้างความรักความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในครอบครัว และการที่โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เกียรติยกย่องประชาชน เป็นผลให้ประชาชนเกิดความประทับใจ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

7. การจัดงานแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียน โดยการเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมด้วย สำหรับประธานในพิธี โรงเรียนควรเชิญผู้อุปการะคุณโรงเรียนที่สนับสนุนงานของโรงเรียนอย่างจริงจังมาเป็นประธานบ้าง เป็นการให้เกียรติอย่างสูงกับท่านเหล่านั้น พิธีการต่าง ๆ ควรจัดให้หรูหราพอสมควร มีการนิมนต์พระสงฆ์มาประพรมน้ำพระพุทธรูป และสวดชัยมงคลคาถาด้วย เมื่อเสร็จพิธีรับประกาศนียบัตรแล้วต่อจากนั้น ให้นักเรียนนำดอกไม้ธูปเทียนกราบลาครู และกราบขอบพระคุณพ่อแม่ที่สนับสนุนให้การศึกษาแก่ลูก กิจกรรมนี้ ทำให้ประชาชนมองเห็นว่าโรงเรียนมีความรัก ความปรารถนาดีต่อนักเรียนอย่างจริงใจ จะทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก

8. การจัดการศึกษาผู้ใหญ่หรือการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ให้แก่ ผู้พลาดโอกาสในการเรียน หรือเพื่อเป็นการส่งเสริม ให้ประชาชนได้รับการพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้เพิ่มพูนขึ้น โรงเรียนสามารถจัดได้ ทั้งในรูปของการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ และกลุ่มสนใจ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนความร่วมมือของผู้บริหาร และความต้องการของประชาชน หากโรงเรียนยังไม่มีความพร้อมในด้านบุคลากร ก็อาจประสานงานกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ หรือจังหวัดหรือพัฒนาการอำเภอได้ กิจกรรมนี้ จะทำให้ประชาชนในชุมชนซาบซึ้งในการบริการที่โรงเรียนจัดให้ ทั้งยังมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับโรงเรียน และคณะครู รวมทั้งได้รับความรู้เพิ่มเติม นอกจากจะเป็นการช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้วยังช่วยในการพัฒนาคนในชุมชนด้วย

ในการจัดการบริการการศึกษาของโรงเรียนนั้น โรงเรียนประถมศึกษา มีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน เพื่อส่งเสริมความรู้ ความสามารถทั้งในด้านความรู้ทั่วไป และวิชาชีพ เพื่อประชาชนจะได้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งในการจัดการศึกษานั้น อาจกระทำได้ 3 ลักษณะคือ (เสาวนีย์ เสนาสุ. 2529 : 46 – 47)

1. ให้การศึกษาแบบเก็บตก เป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้ไม่รู้หนังสือ
2. ให้การศึกษาแบบต่อเนื่อง เป็นการให้กฎหมายจากฐานเดิมให้รู้มากขึ้น สามารถ

ก้าวหน้าทันความเจริญของโลก

3. ให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการสอน หรืออบรมระยะสั้น

การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ชีวรุฒิ ประทุมพรรัตน์ และคนอื่น ๆ (2530 : 120) เห็นว่าควรจัดให้มีคณะกรรมการโรงเรียนขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนครู อาจารย์ และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนร่วมกันทำงานและประชุมปรึกษาหารือกันเป็นระยะ ๆ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาความเป็นอยู่ของนักเรียนทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียน การ ส่งเสริม การทำการบ้าน การทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร การตกแต่งอาคารสถานที่ให้เหมาะสม และการ พิจารณาแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนที่คณะกรรมการเห็น สมควร พิจารณาร่วมกัน

อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539 : 53) ได้สรุปการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ของโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนนั้น นับว่าเป็น สิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมที่ชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติมาก ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา ทำให้ชุมชนเกิดความภาค ภูมิใจใน ตนเอง ในความสามารถที่โรงเรียนยอมรับ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างโรงเรียน และชุมชน

สรุปได้ว่า การให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การแสวงหาความร่วมมือ จากชุมชน โดยเปิดโอกาสเชิญชวน หรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรม ของโรงเรียน เพื่อให้การศึกษาเกิดความก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ในโรงเรียน การนำทรัพยากรในชุมชนมาพัฒนาโรงเรียนการช่วยเหลือนักเรียน การเป็น วิทยากรให้ความรู้ เป็นต้น

5.5 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น หมายถึง การ ดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 27) ภารกิจในการดำเนินงานด้านนี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่ควรละเลย ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน ชุมชนจึงมีฐานะเป็นเจ้าของโรงเรียน นักเรียนเป็นบุตรหลานของ สมาชิกในชุมชนความนิยมในการส่งบุตรหลานเข้าสู่โรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อความเจริญ ก้าวหน้าของโรงเรียนได้ นอกจากนี้ชุมชนแต่ละแห่งมีทรัพยากรต่าง ๆ อันจำเป็นต่อการพัฒนา โรงเรียนอยู่ด้วยหลายฝ่ายที่โรงเรียนสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการกิจของโรงเรียนประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี (สวัสต์ กาญจนสุวรรณ. 2529 : 249)

สำหรับทรัพยากรในชุมชนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่นนั้นมีหลายประเภท โดยสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ทรัพยากรมนุษย์
2. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้

3. ทรัพยากรสถาบัน ได้แก่ วัด สมาคม องค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชน

4. ทรัพยากรวัสดุเทคโนโลยี เช่น เครื่องจักร เครื่องยนต์

มนุษย์ เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากรทั้งหลาย เพราะมนุษย์ มีสติปัญญาสามารถคิดค้นทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของโรงเรียน คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มผู้นำของชุมชน กลุ่มศิษย์เก่า และกลุ่มหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สมาคมตำบล กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มผู้นำชุมชน เป็นกลุ่มที่มีบทบาทต่อโรงเรียนมากที่สุด เพราะสามารถร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนาได้ กลุ่มผู้นำชุมชนอาจแบ่งออกได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ คือ กลุ่มบุคคลที่สังคมยอมรับและศรัทธาความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน บุคคลเหล่านี้ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา เช่น พระสงฆ์ หรือผู้อาวุโส ผู้มีฐานะดี ซึ่งอาจเป็นเกษตรกร พ่อค้า ข้าราชการ ลูกเสือชาวบ้าน นักการเมือง ท้องถิ่น ชมรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ

2. กลุ่มผู้นำของทางราชการ ได้แก่ บุคคลที่ทางราชการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู และพัฒนาการ

สมาคม ชมรมหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน รวมทั้งหน่วยงานของทางราชการอื่น ๆ เช่น ไปรษณีย์ โรงพยาบาล โรงเรียน อาจสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน มีการพบปะทักทาย ปราศรัยกันตามความเหมาะสม

2. ให้บริการด้านอาคารสถานที่ เมื่อหน่วยงานนั้นประสงค์จะจัดทำกิจกรรมบางอย่าง

3. การดึงหน่วยงานอื่นเข้าสู่โรงเรียน เช่น การจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์เยาวชน และสมาคมตำบล

4. การประสานงานให้หน่วยงานอื่นมาจัดกิจกรรม หรือให้บริการในโรงเรียน แก่นักเรียน และประชาชน เช่น การตรวจสุขภาพ การสาธิตทางเกษตร

5. ร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นหรือขอเชิญมา เช่น การร่วมแสดงนิทรรศการ แสดงละคร ฟ้อนรำ ดนตรี กีฬา โรงเรียนควรเข้าร่วมด้วยความยินดี

6. ช่วยสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานอื่น โดยอาศัยนักเรียน เช่น ช่วยส่งจดหมายส่งข่าวสาร หนังสือของหน่วยงานอื่นให้กับประชาชน (ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และดิลก พัฒน์วิชัยโชติ. 2528 : 767 – 768)

อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539 : 49) ได้สรุป การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นไว้ว่า โรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งของชุมชน ซึ่งมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและอาคารสถานที่ โรงเรียนควรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน หรือเป็นผู้ประสานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นผู้ติดต่อขอความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือแก่องค์กรต่าง ๆ และสถาบันทางศาสนาในท้องถิ่น เช่น โรงพยาบาล วัด

สถานีดารวจ สถานีอนามัย หน่วยปราบปรามยาเสพติด ธนาคาร โรงงานอุตสาหกรรม ชุมรม สโมสรต่าง ๆ หน่วยงานส่งเสริมอาชีพ ในการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น

สรุปได้ว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความร่วมมือ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มโรงเรียน กลุ่มบุคคล ในชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น เป็นต้น

6. โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จังหวัดนครนายกตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกของประเทศไทย มีขนาดเนื้อที่ประมาณ 2,122 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,326,250 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครนายก ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขา พื้นที่ลาดเขาและพื้นที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด ลักษณะภูมิอากาศ เป็นแบบฝนเมืองร้อน สภาพอากาศแห้งแล้งสลับกับฝนตกชุก ประชากรประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมร้อยละ 65.40 ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาข้าว รองลงมาได้แก่ ทำสวนผลไม้ ปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ดอก และการปศุสัตว์ ส่วนที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรมร้อยละ 34.60 เป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม และการบริการ ซึ่งผลผลิตจากการ ประกอบการ และรายได้เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ และด้านการจัดการศึกษานั้น จังหวัดนครนายกตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์รวมด้านการศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วจะศึกษาต่อในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของจังหวัดนครนายกมีจำนวนไม่มาก และไม่เอื้อประโยชน์โดยตรงแก่นักเรียนในท้องถิ่น จากข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก (ระดับประถมศึกษา – ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) มีจำนวน 145 โรงเรียน จำนวนครู 1,635 คน นักเรียน 28,846 คน โดยมีหลักเกณฑ์ขนาดโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดใหญ่มาก (ขนาด 7) มีนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คน ขึ้นไป
2. โรงเรียนขนาดใหญ่ (ขนาด 5 – 6) มีนักเรียนตั้งแต่ 800 – 2,499 คน
3. โรงเรียนขนาดกลาง (ขนาด 3 – 4) มีนักเรียนตั้งแต่ 300 – 799 คน
4. โรงเรียนขนาดเล็ก (ขนาด 1 – 2) มีนักเรียนตั้งแต่ 100 – 299 คน

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีหน่วยงานในสังกัดระดับอำเภอ 4 สำนักงานการประถมศึกษา ได้แก่

1. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนครนายก มีสถานศึกษาจำนวน 53

โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 8 โรงเรียน ขนาดเล็ก 44 โรงเรียน
จำนวนครู 641 คน นักเรียน 11,373 คน

2. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา มีสถานศึกษาจำนวน 37 โรงเรียน เป็น
โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 4 โรงเรียน ขนาดเล็ก 32 โรงเรียน จำนวนครู
410 คน นักเรียน 7,840 คน

3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพลี มีสถานศึกษาจำนวน 17 โรงเรียน เป็น
โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน ขนาดเล็ก 16 โรงเรียน จำนวนครู 180 คน นักเรียน 2,177
คน

4. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ มีสถานศึกษาจำนวน 38 โรงเรียน
เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน ขนาดเล็ก 34 โรงเรียน จำนวนครู
404 คน นักเรียน 7,456 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนสถานศึกษา ครูอาจารย์ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545

อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			จำนวนครู อาจารย์	จำนวน นักเรียน
		ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก		
เมืองฯ	53	1	8	44	641	11,373
บ้านนา	37	1	4	32	410	7,840
ปากพลี	17	-	1	16	180	2,177
องครักษ์	38	1	3	34	404	7,456
รวม	145	3	16	126	1,635	28,846

จากข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป ทั้งนี้
เพราะ โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กมีประชากรส่วนใหญ่ที่สามารถเป็นตัวแทนของการ
ศึกษาในครั้งนี้

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

จรัญ บุรีภักดี (2537 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า

1. การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ และกรรมการตำบล โดยรวม และองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

2. การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ และกรรมการสภาตำบล โดยส่วนรวม และแต่ละองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพฑูรย์ ยาไทย (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามการรับรู้ของผู้นำ และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากช่อง ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้ของผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างผู้นำชุมชนกับผู้ปกครองนักเรียน ที่มีบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวนสี่ด้าน คือ การให้บริการแก่ชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ การรับรู้ของผู้นำชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กัลยา พลัรักษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2536 – 2539) ด้านสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การประสานงานกับชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การให้บริการชุมชน การให้ประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง คือ ขาดอัตรากำลังและบุคลากรที่มีความชำนาญในการประสานงานกับชุมชน ขาดแผนงานจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนไม่สามารถให้บริการทางวิชาชีพแก่ชุมชน และขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ โรงเรียน

อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ

ชุมชนด้านการเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้นำชุมชนของท้องถิ่นเห็นว่าการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน มีการจัดทำแผนเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบเอกสาร สิ่งพิมพ์ แล้วนำมาประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการให้บริการด้านต่างๆแก่ชุมชน ทุกกลุ่มเห็นว่า โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนในด้านวิชาการ อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ของชุมชน ทุกกลุ่มเห็นว่า โรงเรียนส่งเสริมบทบาทกิจกรรมทางศาสนา ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น กลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนเสริมสร้างในเรื่องการส่งเสริมและอนุรักษ์กิจกรรมทางวัฒนธรรม ด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน กลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่าบุคลากรในชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมงานแสดงความยินดี หรือมอบรางวัลแก่บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน ด้านการวางแผนนโยบาย ทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียนโดยชุมชน กลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่า บุคลากรในชุมชนได้ส่งเสริม ให้เข้าใจบทบาทของหน่วยงานอื่น โดยเป็นสื่อกลางนำบริการจากหน่วยราชการอื่นมาบริการชุมชน ด้านการให้บริการด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน ทุกกลุ่มเห็นว่าบุคลากรในชุมชนให้การสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษา ปัญหาของความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า กลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่า มีงบประมาณ สำหรับดำเนินการไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาในการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และขาดการประสานงาน ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชน

กอบเกียรติ เจริญพานิช (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากิจกรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง และชนบท จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ นอกจากนี้ คุณลักษณะของกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ สร้างความสนุกสนานประทับใจ ก่อประโยชน์ แก่คนในชุมชน และนักเรียน สร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้ร่วมกิจกรรม เผยแพร่ข่าวสาร นโยบายของโรงเรียน การเตรียมกิจกรรมมีสามแบบ คือ โรงเรียนเตรียมกิจกรรมฝ่ายเดียวคือ กิจกรรมประชาสัมพันธ์ โรงเรียนให้บริการชุมชน กิจกรรมของโรงเรียนที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ชุมชนจัดเตรียมการฝ่ายเดียว ได้แก่ กิจกรรมการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน โรงเรียน และชุมชนร่วมจัดเตรียมการ ได้แก่ กิจกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้น การกำหนดกิจกรรมส่วนใหญ่จะดำเนินการซ้ำ ๆ กันทุกปี ระยะเวลาในการปฏิบัติจะใช้เวลาเสร็จสิ้นเพียง 1 วัน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการนิเทศ และประเมินผลกิจกรรมโดยวิธีการสังเกต ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมผู้บริหาร และครูมีภาระงานมาก น้ำท่วมอาคาร สถานที่ เวลาการจัดกิจกรรมกระทบเวลาเรียนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ ขาดบ้านพักครู คนในชนบทอพยพแรงงานสู่เมืองหลวงจึงไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

บุญแถม ตู๋ป๋อง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และกรรมการศึกษามีการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับ “มาก” เว้นแต่ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน กรรมการศึกษาเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “น้อย” ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และกรรมการศึกษา เห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับ “มาก” เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และกรรมการศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมศักดิ์ ดันเจริญกิจ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ครูอาจารย์โดยส่วนรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีปัญหาด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น มีปัญหาระดับปานกลาง ยกเว้นครูอาจารย์ในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น อยู่ในระดับน้อย ครูอาจารย์โรงเรียน ต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ โดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงาน ไม่แตกต่างกัน มีปัญหารายด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูอาจารย์ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาด้านการให้บริการชุมชน และด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนมากกว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก

อำนวยพร ทรัพย์คง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และด้านการร่วมกิจกรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของกรรมการตามอายุ วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพกรรมการ และขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน การเสนอแนะข้อคิดเห็นของคณะกรรมการ คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้มากขึ้น จัดครูเข้ารับการอบรมวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดแก่ชุมชน

เชษฐา ชนะบุญ (2543 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลวิจัยพบว่า

1. ด้านสภาพการดำเนินการ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง การให้บริการชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ด้านปัญหาการดำเนินการ ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ กระจายข่าว เยี่ยมชุมชน ควรเชิญบุคคลแกนนำในชุมชน เข้าร่วมปรึกษากิจการกรม ควรสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับหน่วยงานอื่นให้มากขึ้น

นรินทร์ ช่วยเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่า โรงเรียนบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการประชุมครูและกรรมการโรงเรียน เพื่อกำหนดแผนงาน และโครงการก่อนที่จะดำเนินงานตามกิจกรรมเป็นครั้ง ๆ ไป มีการกำหนดปฏิทิน และการดำเนินงานตามปฏิทินกำหนดงานเป็นบางกิจกรรม การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ ใช้การประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรก่อนปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน แหล่งงบประมาณในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่ได้รับบริจาคจากคณะครู ศิษย์เก่าและผู้ปกครอง การประเมินผลการดำเนินงาน มีเพียงบางกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือแบบสังเกต งานที่โรงเรียนดำเนินการมาก คือ การประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารแจ้งผู้ปกครอง การให้ยืมใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ผู้มาติดต่อ การขอรับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากผู้นำชุมชนเป็นการจัดหาทุน บริจาคของขวัญ รางวัล สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน การประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกี่ยวกับการบริการให้คำแนะนำตรวจรักษาแก่ประชาชนและนักเรียนในโรงเรียน การร่วมมือกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานราชการ โดยการจัดโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่น ปัญหาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน คือ ขาดแคลนงบประมาณ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนเข้าใจว่า การดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น กรรมการโรงเรียนมีงานประจำไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการบริจาค เพื่อจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ

อุทัยวรรณ มรรคประเสริฐ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า คณะกรรมการโรงเรียน มีการปฏิบัติงานด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน ทั้ง 6 ด้าน คือกำหนด

นโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียน ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ด้านให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทาง และมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน ให้การสนับสนุนวิทยากรภายนอก รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน ด้านประสานงานกับองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและมีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ทิพทยา สุวรรณภูมิ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามการรับรู้ของคณะกรรมการโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมครูและคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อให้คณะกรรมการรับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน และมีการมอบหมายให้ครู – อาจารย์ ที่มีความเหมาะสมรับผิดชอบ ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยให้ครู และผู้นำชุมชนได้พบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน คณะกรรมการช่วยจัดหางบประมาณสนับสนุนโรงเรียน ส่วนโรงเรียนบริการชุมชนด้วยการจัดสถานที่อำนวยความสะดวกในการให้บริการผู้มาติดต่อ และยืมอุปกรณ์เครื่องใช้ โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารด้วยวิธีการให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งผู้ปกครอง ส่งเสริมอาชีพโดยส่งเสริมอาชีพให้แก่นักเรียน เพื่อนำไปเผยแพร่แก่ครอบครัว ร่วมมือกับกลุ่มบุคคล ชุมชน สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานราชการ โดยการจัดโครงการรณรงค์ โครงการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ เช่นต่อต้านยาเสพติด โรคเอดส์ การรักษาความสะอาด ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คือ กรรมการโรงเรียนมีงานประจำ ไม่มีเวลาให้กับโรงเรียน โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครอง และประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการ เท่านั้น และสภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการบริจาคเพื่อจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ

7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ลอเรนซ์ (Lawrence. 1997 : 2287 – A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจัดทำโครงการที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือคนในชุมชนที่ยากจน รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสังเกต พบว่า เมื่อจัดดำเนินโครงการความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับคนในชุมชน ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นไปตามเป้าหมายโครงการที่ตั้งไว้ ครูและผู้ปกครองให้ความสนใจในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากขึ้น

ดาร์เรนซ์ (Darren. 1997 : 22) ได้ศึกษาความสำเร็จในการเรียนการสอนของโรงเรียนในเมืองต้องให้ชุมชนร่วมมืออย่างต่อเนื่อง พบว่า โรงเรียน ครู และพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องการมุ่งสู่จุดมุ่งหมาย “Keeping it Real การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องแท้จริง” โดยการลดช่องว่างระหว่างนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองและโรงเรียน โดยการดึงตัว พ่อ แม่ ผู้ปกครองคนอื่น ๆ ในชุมชนเข้ามา มีบทบาทหน้าที่ประจำวันของโรงเรียนทุกด้าน เช่น การกำหนดนโยบายและการบริหาร แนว

ทางการสอนของครู หลักการพัฒนาการของเด็ก และวิถีชีวิตในโรงเรียนเป็นต้น

ไรต์เอาท์ (Rideout. 1997 : Abstract) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management) ในนิวฟันแลนด์และลาบราดอร์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น โดยส่วนมากดำเนินการโดยการจัดตั้งสภาโรงเรียน (School Council) การจัดทำข้อมูล ใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครู – อาจารย์ ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ ในด้านงบประมาณ หลักสูตร บุคลากร สภาโรงเรียน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองไม่เคยเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาเลย ส่วนครู – อาจารย์ มีบทบาทในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อย และในขอบเขตจำกัด ส่วนผู้บริหารมีบทบาทมากที่สุด ทั้งผู้ปกครองและครู – อาจารย์ มีความต้องการเข้ามามีบทบาทในการรับผิดชอบ และร่วมมือในการดำเนินงานของโรงเรียน และทั้ง 4 กลุ่ม ไม่มีความต้องการให้เกิดการปฏิรูปการจัดการศึกษาอย่างรุนแรง แต่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนแนวการดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนต้องการให้มีการกระจายอำนาจในการส่งงบประมาณมายังโรงเรียนโดยตรง มีอำนาจในการบริหารจัดการบุคลากรโดยตรง ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้

บาร์บาราและบรูซ (Barbara and Bruce. 1998 : Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในโรงเรียนไฮสคูล โดยการจัดทำโครงการบร็อกซ์ (Bronx) และโครงการสตาเต็นเทคนิกไอแลนด์ (Staten Technique Island) เมื่อสิ้นสุดโครงการได้ทำการประเมินพบว่า ปัจจัย 10 ประการที่เป็นศูนย์กลางในความสำเร็จของโปรแกรมโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการร่วมมือร่วมใจระหว่างโรงเรียนกับบ้าน มีดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. ความสามารถทำได้
3. เวลา
4. การตระหนักใส่ใจในวัฒนธรรมของชุมชน
5. บทบาทของครูที่มีศักยภาพ
6. ความต่อเนื่อง
7. การให้ความสำคัญต่อส่วนรวม
8. มีแหล่งสนับสนุนอย่างกว้างขวาง
9. จุดเน้นที่เยาวชน
10. การให้ความสำคัญต่อพ่อแม่และประชาชน

บริตติงแฮม (Brittingham. 1998 : Abstract) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ ปรากฏว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและเป็นความคาดหวังที่สำคัญที่จะทำให้ห้องเรียนมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุง

อย่างมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไรและผู้ปกครองจะเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องตระหนัก คือ การเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความก้าวหน้าในด้านวิชาการของเด็ก การพัฒนาสภาวะของเด็กเยาวชน และครอบครัวให้ดีขึ้น ถือเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัว ชุมชนที่เข้มแข็ง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

คิงก์ (เดื่อนใจ แก้วประเสริฐ. 2544 :50 – 51 ; อ้างอิงจาก King. 1998 : 1593 – A) ได้ศึกษาเรื่องโรงเรียนในฐานะเป็นชุมชนและความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถลดความแปลกแยกของชุมชน โดยการสร้างความสัมพันธ์ด้วยวิธีการประชาธิปไตย ให้เกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ผลวิจัยของบุคคลอื่นที่วิจัยไว้แล้ว 3 คน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ถ้าหากให้บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสร้างกฎจะทำให้เขามีความรู้สึกว่าต้องรักษากฎนั้นไว้ ถ้าเขามีโอกาสเข้าร่วมจะมีการปฏิบัติตามกฎมากขึ้น และถ้าบุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน ความแปลกแยกจะน้อยลง

ชาลีน และ แซแกรีส (Charlene and Sagarese. 1998 : Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้ปกครองต่อกิจกรรมของโรงเรียน พบว่า มี 10 วิธีการ ดังนี้

1. จัดเตรียมพร้อมเพื่อการต้อนรับอยู่เสมอ
2. แสดงความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน
3. ปฏิบัติตามแผนในระบบการเตือนแต่เริ่มแรก
4. แสดงความคุ้นเคยกับผู้ปกครอง
5. ถ่ายโยงแลกเปลี่ยนแบ่งปันคุณค่า
6. การปฏิบัติที่ทำให้ผู้ปกครองมั่นใจว่าเด็กได้รับความคุ้มครองดูแล
7. สาธิตการแสดงออกสารสนเทศภายใน
8. ย้ำเน้นให้ผู้ปกครองทราบว่าโรงเรียนต้องทำงานหนัก
9. ดำเนินการให้มีวินัยอย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ
10. มีรูปแบบของบทบาทที่ดี

แฮร์ริส (Harris. 1998 : Abstract) ได้ศึกษาลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนในเมืองนามิเบียกับชุมชน โดยมีกรอบความคิดว่า “ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีส่วนส่งเสริมคุณภาพการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน” ผลการศึกษาพบว่า ก่อนที่นามิเบียทำความตกลงร่วมมือกับประเทศในแถบยุโรป ชุมชนจะเป็นองค์กรที่มีบทบาทโดยตรงในการดูแลการจัดการศึกษา โดยการฝึกอบรมเยาวชน จะทำงานร่วมมือกับโรงเรียน ภายหลังมีการนำระบบการจัดการศึกษาจากยุโรปมาใช้

ในราวต้นศตวรรษที่ 18 ทำให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาน้อยลง แต่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพการเรียนการสอนเข้ามามีบทบาท หน้าที่แทน ในช่วงนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ของนามิเบีย ได้กำหนดเป้าหมายให้ทุกหน่วยเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาและยังคงเน้นบทบาทสำคัญของชุมชนในการจัดการศึกษา

เอ็นเจิล (Engle. 1999 : Abstract) ได้ศึกษาบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถม ศึกษาในด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า

1. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อหาทางแก้ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาเด็กวัยร่นและครูใหญ่ควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับสันตนาการเพื่อชุมชน

2. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและร่วมกิจกรรมทางศาสนากับชุมชน

3. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่จัดประชุมร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง เพื่อผลในการศึกษาของนักเรียน

4. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ได้พักอาศัยอยู่ในบริเวณโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ดิลานีย์ (อิทธิพร ศรีถาวร. 2544 : 50 ; อ้างอิงจาก Delaney. 2000 : 2349 – A)

ได้ศึกษาความร่วมมือของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับท้องถิ่น ภายใต้ระบบของโรงเรียนแห่งรัฐ สาธารณะ โดยเน้นการศึกษาทัศนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีบทบาทในฐานะตัวแทนที่อยู่ใน คณะกรรมการโรงเรียนที่เป็นตามระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนความพึงพอใจ / ไม่พอใจ ต่อ ช่องทางการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า 1) ความแตกต่างของการมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับบทบาทใน การตัดสินใจของผู้ปกครองกับนักการศึกษาทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างกลุ่มทั้ง 2 ได้ 2) ช่องทางการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่เหมาะสมจะต้องเกี่ยวข้องกับเด็กหรือ สถานการณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดการโต้แย้งระหว่างกันได้ 3) การเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบ สองทางอย่างเปิดเผยและต่อเนื่อง จะเพิ่มให้ผู้ปกครองมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและมี ส่วนร่วมมากขึ้น 4) การที่ไม่ส่งเสริมให้มีการร่วมมืออย่างใกล้ชิดและเปิดเผย จะนำไปสู่การ โต้แย้งและประท้วงเกิดขึ้นได้ 5) เสียงเรียกร้องจากนักธุรกิจมีอาชีพ มีบทบาทมากกว่าเสียง เรียกร้องจากบุคคลกลุ่มอื่นๆ ในการทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหาร จัดการ

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศนั้น กล่าวได้ว่าผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในด้านการประชาสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน

ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชนและ
หน่วยงานอื่น ผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน
ครูอาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545 จำนวน 101 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 16 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป) จำนวน 85 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียน แบ่งตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ประเภท คือ

1.1 ผู้แทนครู โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมดในจังหวัดนครนายก จำนวน 202 คน

1.2 ผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมดในจังหวัดนครนายก จำนวน 202 คน

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งหมดในจังหวัดนครนายก จำนวน 404 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่

การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) โดยกำหนดจำนวนโรงเรียนจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2529 : 458) แล้วสุ่มโรงเรียนโดยแยกตามขนาดโรงเรียน ได้กลุ่ม

ตัวอย่าง โรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนสุ่ม ตัวอย่างจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 กลุ่ม คือ ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ มากลุ่มละ 1 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มละ 14 คน จากโรงเรียนขนาดกลาง และกลุ่มละ 70 คนจากโรงเรียนขนาดเล็ก ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครนายก แยกตามขนาด
ของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน ประถมศึกษาใน จังหวัดนครนายก	จำนวนโรงเรียน ที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง		
			ครู	ผู้ปกครอง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
ขนาดกลาง	16	14	14	14	14
ขนาดเล็ก	85	70	70	70	70
รวม	101	84	84	84	84

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 5 ด้าน ว่าได้ผลการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีข้อคำถามรวม 30 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวิธีการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
2. กำหนดทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้เป็นคำนิยามในการวิจัย และนำสังกัปของนิยามมากำหนดโครงสร้างและข้อคำถามในการวัดค่าของตัวแปร
3. ร่างแบบสอบถามโดยการตรวจสอบกับผลปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน คือ
 - 3.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
 - 3.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน
 - 3.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน
 - 3.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
 - 3.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา เนื้อหา และจัดหมวดหมู่ข้อคำถามให้กะทัดรัด เข้าใจง่ายแล้วนำไปเสนออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรง และเนื้อหา นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์และมีความเหมาะสม จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package For Social Science for Windows) ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับ 0.945
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อให้ความเห็นชอบ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกตอบแบบสอบถาม
2. ขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ ถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารโรงเรียนสุ่มเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกลุ่มตัวอย่าง และตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและ

เก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง

3. เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้แล้ว นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับแล้วนำมาวิเคราะห์ตามข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 ของแบบสอบถาม

2. ตรวจให้คะแนน แบบสอบถามตอนที่ 2 ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ

ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ อยู่ในระดับ มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ อยู่ในระดับ มาก ให้ 4 คะแนน

ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ อยู่ในระดับ น้อย ให้ 2 คะแนน

ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

3. นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ตามลำดับขั้น ดังนี้

1. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสถิติแอลฟาของครอนบาค (α - Coefficient)

2. หาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้านและโดยรวม และใช้ค่าสถิติ t - test สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่มในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ปานกลาง ($\mu = 3$) เมื่อค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบอยู่ในมาตราระหว่าง 1 ถึง 5

4. การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน เมื่อจำแนกตามอายุของกรรมการสถานศึกษา โดยวิธีการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One -Way ANOVA) หรือ F - test และทดสอบรายคู่โดยวิธี LSD (Least - Significant Different)

5. การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาของกรรมการสถานศึกษา โดยวิธีการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One –Way ANOVA) และทดสอบรายคู่ โดยวิธี LSD (Least – Significant Different)

6. การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน เมื่อจำแนกสถานภาพของกรรมการสถานศึกษา โดยวิธีการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One –Way ANOVA) และทดสอบรายคู่ โดยวิธี LSD (Least – Significant Different)

7. การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน เมื่อจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของกรรมการสถานศึกษา โดยวิธีการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One –Way ANOVA) และทดสอบรายคู่ โดยวิธี LSD (Least – Significant Different)

8. การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยวิธีการทดสอบค่าที (t – test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
- S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- t แทน ค่า t ที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
- F แทน ค่า F ที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
- LSD แทน ค่าการทดสอบความแตกต่างรายคู่
- * แทน ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- μ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน เรียงตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 5 ด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ในตอนนี้เป็น การวิเคราะห์หาจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรต้น

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
1.อายุ		
1.1 ต่ำกว่า 35 ปี	17	6.70
1.2 อายุ 35 – 45 ปี	71	28.20
1.3 อายุ 45 ปี ขึ้นไป	164	65.10
รวม	252	100
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ระดับประถมศึกษา	46	18.30
2.2 ระดับมัธยมศึกษา	36	14.30
2.3 ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา	170	67.40
รวม	252	100
3. สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน		
3.1 ผู้แทนครู	84	33.33
3.2 ผู้แทนผู้ปกครอง	84	33.33
3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ	84	33.33
รวม	252	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
4.ฐานะทางเศรษฐกิจ		
4.1 รายได้ต่อเดือน 1,000.- 10,000 บาท	122	48.40
4.2 รายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท	94	37.30
4.3 รายได้ต่อเดือน 20,001 บาท ขึ้นไป	36	14.30
รวม	252	100
5. ขนาดของโรงเรียน		
5.1 โรงเรียนขนาดกลาง	42	16.70
5.2 โรงเรียนขนาดเล็ก	210	83.30
รวม	252	100

จากตาราง 3 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 252 คน มีรายละเอียดข้อมูลเบื้องต้น สรุปได้ดังนี้ อายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 อายุระหว่าง 35 – 45 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 อายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 65.10

วุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 วุฒิการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 67.40

สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้แทนครู จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ฐานะทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายได้ต่อเดือน 1,000 – 10,000 บาท จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 48.40 รายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 รายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30

ขนาดโรงเรียนประถมศึกษา เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดกลาง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 5 ด้าน

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวม และรายด้าน

ผลการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	t
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.84	0.61	21.84**
2. ด้านการให้บริการชุมชน	3.87	0.58	23.89**
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.83	0.60	21.94**
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.82	0.61	21.39**
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	3.83	0.60	21.76**
รวม	3.20	0.44	7.18**

** $p < .01$

จากตาราง 4 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน โดยรวมค่าเฉลี่ยของผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.20$) สูงกว่าระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูงกว่าปานกลางทุกด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และขนาดโรงเรียน

3.1 เปรียบเทียบตามอายุ เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ F ปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงาน	ต่ำกว่า 35 ปี (N = 17)		35 – 45 ปี (N = 71)		45 ปีขึ้นไป (N = 164)		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.62	0.60	3.89	0.58	3.85	0.62	1.27
2. ด้านการให้บริการชุมชน	3.68	0.65	3.92	0.58	3.87	0.57	1.13
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.77	0.40	3.86	0.65	3.83	0.60	0.15
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.58	0.45	3.84	0.70	3.83	0.58	1.36
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	3.64	0.65	3.87	0.66	3.83	0.57	0.96
รวม	3.05	0.40	3.23	0.47	3.20	0.43	1.10

จากตาราง 5 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี ที่มีอายุ 35 – 45 ปี และที่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษา เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีระดับวุฒิการศึกษต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ F ปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ระดับการศึกษา การปฏิบัติงาน	ประถมศึกษา (N = 46)		มัธยมศึกษา (N = 36)		สูงกว่ามัธยมศึกษา (N = 170)		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.82	0.75	3.70	0.64	3.88	0.56	1.20
2. ด้านการให้บริการชุมชน	3.94	0.58	3.76	0.61	3.88	0.57	0.92
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.90	0.67	3.67	0.61	3.85	0.58	1.68
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรม ของโรงเรียน	3.81	0.69	3.66	0.58	3.85	0.58	1.47
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	3.93	0.61	3.72	0.61	3.82	0.60	1.21
รวม	3.23	0.50	3.08	0.45	3.21	0.42	1.38

* $P < .05$

จากตาราง 6 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน และโดยรวม

3.3 เปรียบเทียบตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ F ปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการ สถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

สถานภาพ	ผู้แทน ครู (N = 86)		ผู้แทน ผู้ปกครอง (N = 86)		ผู้แทน ผู้ทรงคุณวุฒิ (N = 80)		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
การปฏิบัติงาน							
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.92	0.59	3.78	0.65	3.83	0.59	1.09
2. ด้านการให้บริการชุมชน	3.90	0.59	3.81	0.59	3.91	0.55	0.65
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.87	0.63	3.80	0.60	3.82	0.58	0.30
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรม ของโรงเรียน	3.87	0.61	3.76	0.62	3.82	0.58	0.72
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	3.89	0.60	3.79	0.61	3.80	0.60	0.75
รวม	3.24	0.45	3.16	0.46	3.19	0.42	0.76

* $P < .05$

จากตาราง 7 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ได้แก่ ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้าน และโดยรวม

3.4 การเปรียบเทียบตามฐานะทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการสถานศึกษา

เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ที่ฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ F ปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ โดยรวม
และรายด้าน

ฐานะทางเศรษฐกิจ การปฏิบัติงาน	รายได้ต่ำ (N = 122)		รายได้ ปานกลาง (N = 94)		รายได้สูง (N = 36)		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.73	0.63	3.94	0.58	3.97	0.59	3.95*
2. ด้านการให้บริการชุมชน	3.80	0.56	3.92	0.60	3.99	0.55	1.97
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.75	0.59	3.86	0.64	4.04	0.46	3.50*
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรม ของโรงเรียน	3.74	0.60	3.87	0.63	3.96	0.55	2.34
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	3.78	0.62	3.85	0.61	3.91	0.50	0.76
รวม	3.13	0.44	3.24	0.46	3.31	0.36	2.87

* $p < .05$

จากตาราง 8 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มี
รายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน แตกต่างกันในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ($F = 3.95$) และด้านการร่วมกิจกรรมของ
ชุมชน ($F = 3.50$) ส่วนด้านอื่น ๆ และโดยรวมทุกด้าน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้แตกต่างกัน มีผลการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจ	$\bar{X}$	รายได้ต่ำ 3.73	รายได้ปานกลาง 3.94	รายได้สูง 3.97
รายได้ต่ำ	3.73	-	0.21 **	0.24 **
รายได้ปานกลาง	3.94	-	-	0.03
รายได้สูง	3.97	-	-	-

** $p < .01$

จากตาราง 9 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีรายได้ปานกลาง ($\bar{X} = 3.94$) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้สูง ($\bar{X} = 3.97$) มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน สูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้ต่ำ ($\bar{X} = 3.73$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้ปานกลาง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจ	$\bar{X}$	รายได้ต่ำ 3.75	รายได้ปานกลาง 3.86	รายได้สูง 4.04
รายได้ต่ำ	3.75	-	0.11	0.29 **
รายได้ปานกลาง	3.86	-	-	0.19
รายได้สูง	4.04	-	-	-

** $p < .01$

จากตาราง 10 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้สูงมีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน ($\bar{X} = 4.04$) สูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้ต่ำ ($\bar{X} = 3.75$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้ปานกลาง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน ไม่แตกต่างจากกลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 การเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ t ปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ผลการปฏิบัติงาน	โรงเรียน ขนาดกลาง (N = 42)		โรงเรียน ขนาดเล็ก (N = 210)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.69	0.69	3.87	0.59	2.72 *
2. ด้านการให้บริการชุมชน	3.61	0.60	3.93	0.56	3.25 *
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.65	0.64	3.87	0.59	2.14 *
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.54	0.66	3.87	0.58	3.30 *
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	3.46	0.55	3.90	0.58	4.49 *
รวม	2.99	0.46	3.24	0.43	3.35 *

* $p < .05$

จากตาราง 11 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต่างกันคือ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.24$) ดีกว่าค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{X} = 2.99$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดเล็กทุกด้าน ดีกว่าค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดกลางทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ผู้วิจัยสรุปผลของการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นของโรงเรียนขนาดต่าง ๆ

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ และฐานะทางเศรษฐกิจ ของกรรมการสถานศึกษา

3. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545 จำนวน 101 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง 16 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 85 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียน แบ่งตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ประเภท คือ

1.1 ผู้แทนครู โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมดในจังหวัดนครนายก จำนวน 202 คน

1.2 ผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมดในจังหวัดนครนายก จำนวน 202 คน

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งหมดในจังหวัดนครนายก จำนวน 404 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยการแบ่งโรงเรียนตามขนาด โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก คำนวณจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน รวมได้กลุ่มตัวอย่าง 84 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เลือกคณะจากการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ประเภท คือ ผู้แทนครู 2 คน เลือกผู้แทนเพียง 1 คน ผู้แทนผู้ปกครอง 2 คน เลือกผู้แทนเพียง 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน เลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพียง 1 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 42 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 210 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 252 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพกรรมการ ฐานะทางเศรษฐกิจ และขนาดของโรงเรียน โดยมีข้อคำถามเป็นแบบเติมชื่อโรงเรียน และเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยจำแนกผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีจำนวน 6 ข้อ ด้านการให้บริการชุมชน มีจำนวน 6 ข้อ ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน มีจำนวน 6 ข้อ ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน มีจำนวน 6 ข้อ และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น มีจำนวน 6 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 30 ข้อ

นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุม และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเที่ยงตรงด้านโครงสร้างและเนื้อหา แล้วนำแบบสอบถามไปทดสอบใช้กับประชากรซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ 7 โรงเรียน จำนวน 21 คน แล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.945

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จัดทำหนังสือถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกและนัดวันเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม 2546 ถึงวันที่ 18 เมษายน 2546 รวม 19 วัน โดยบางแห่งได้ติดตามไปเก็บแบบสอบถามคืนที่โรงเรียนเมื่อครบกำหนดแล้วปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 252 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่าแบบสอบถามทั้ง 252 ฉบับ มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ จึงนำไปวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistic Package for Social Science for Windows ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยใช้ค่าสถิติที (t - test) แบบกลุ่มเดียว โดยเปรียบเทียบเมื่อค่าเฉลี่ยของการตอบในมาตรา 1 ถึง 5 ได้ยึดค่าปานกลางเป็น 3
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติที (t- test) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way ANOVA) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธี LSD (Least - Significant Different)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ

ชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยแยกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมทั้ง 5 ด้าน สูงกว่าระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบ ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มี อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของคณะกรรมการต่างกัน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนคณะกรรมการที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความแตกต่างที่พบ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีรายได้ปานกลางกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน สูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้ ปานกลาง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไม่แตกต่างกัน และด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน สูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายได้ปานกลางและมีรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้ปานกลางกับกลุ่มรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดเล็ก ดีกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ

โรงเรียนขนาดเล็กทุกด้านดีกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดกลางทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับสูงกว่าปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังนั้นสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จึงมีนโยบายการจัดการศึกษาให้เป็นไปในแนวทางดังกล่าว โดยการจัดทำเอกสารการกำหนดแนวทางปฏิบัติของสถานศึกษาสู่การปฏิรูปการศึกษา และจัดประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยเชิญตัวแทนของคณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้วย ส่วนสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงการบริหารงานในรูปของคณะบุคคล ที่เรียกว่า “คณะกรรมการสถานศึกษา” โดยให้ร่วมเป็นคณะทำงาน ประสานความร่วมมือ สร้างความเข้าใจกับประชาชนทั่วไป และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวทางการศึกษา ทำให้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน :เข้าใจซึ่งกันและกัน มีทัศนคติที่ดีต่อกัน จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวม และรายด้านสูงกว่าระดับปานกลาง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทยา สุวรรณภูมิ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของคณะกรรมการโรงเรียน กลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมครูและคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อให้คณะกรรมการรับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน โดยครูและผู้นำชุมชนได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน

2. เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของกรรมการฐานะทางเศรษฐกิจ และขนาดของโรงเรียน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีอายุวุฒิการศึกษาหรือสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน และในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้กำหนดคุณสมบัติทั่วไปของคณะกรรมการ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย ที่เป็นผู้สนใจการพัฒนาการศึกษา สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้แทนในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาได้ ดังนั้นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกคือบุคคลที่มีความตั้งใจ เสียสละและอุทิศตนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา โดยไม่จำกัดอายุ วุฒิการศึกษาหรือสถานภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะงานที่คณะกรรมการทุกคนมีโอกาสร่วมกันทำในงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานที่ไม่ขึ้นอยู่กับอายุ วุฒิการศึกษาและสถานภาพของผู้ร่วมงาน และในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประธานคณะกรรมการมักจะยึดหลักการมีส่วนร่วมตามนโยบายของการปฏิรูปการศึกษา โดยการให้โอกาสคณะกรรมการทุกคน แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน การร่วมกิจกรรมในงานเทศกาลต่าง ๆ การร่วมงานพบปะสังสรรค์ของหน่วยงานอื่น หรือการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการให้สอดคล้องกับท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไป เพื่อตอบสนองต่อชุมชน จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ต่างจากงานวิจัยของ เตื่อนใจ แก้วประเสริฐ (2544 : 92) ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อาวุโสกว่าจะเรียนรู้ประสบการณ์ ด้านอาชีพ มีเวลาแสวงหาความมั่นคงในอาชีพ จึงมีเวลาให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือโรงเรียนได้มากกว่าผู้มีอาวุโสต่ำกว่า และงานวิจัยของ นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543 : 19) ที่กล่าวว่า ผู้มีอาวุโสกว่าจะเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย จะได้รับการยกย่อง และสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาเป็นอย่างดี รวมทั้งงานวิจัยของ พิทยา สุวรรณภูมิ (2544 : 96) ที่พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน มีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ต่างกัน ผู้มีวุฒิการศึกษาสูงกว่า จะมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กล้าคิดกล้าแสดงออก และเป็นที่ยอมรับในสังคม ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่า โอกาสการเรียนรู้มากกว่า และนำสู่การปฏิบัติมากกว่า ซึ่งความแตกต่างจากการค้นพบครั้งนี้ อาจเกิดจาก ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ทำภายหลังจากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นมาแล้ว ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการชี้แจงและ

แนะแนวอย่างสม่ำเสมอ จนสามารถเข้าใจบทบาทหน้าที่ของทุกคนในการปฏิรูปการศึกษาได้ดีขึ้น และคณะกรรมการสถานศึกษาทุกคนตระหนักในหน้าที่ของการเป็นกรรมการมากขึ้น จึงทำให้ทุกคนปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกัน

2.2 ผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกันใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ส่วนความแตกต่างพบใน 2 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน และด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีรายได้ปานกลางกับรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์สูงกว่าคณะกรรมการที่มีรายได้ต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้เฉลี่ยของประชากรในจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับต่ำ มีลักษณะความเป็นอยู่แบบชุมชนชนบท ประชากรต้องทำงานหารายได้ เพื่อหาความมั่นคงในอาชีพ จึงไม่ค่อยมีเวลา ติดต่อกับโรงเรียน หรือเข้าร่วมกิจกรรมประชาสัมพันธ์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งต่างจากคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีรายได้ปานกลางกับรายได้สูง ที่พบว่า มีเวลาสามารถระดมทรัพยากรด้านการเงินหรือสิ่งของ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาได้ดีกว่า

ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีรายได้สูงมีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีรายได้ต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงในอาชีพแล้ว ทำให้สามารถมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประสานความร่วมมือ สร้างความเข้าใจกับประชาชน ช่วยสำรวจข้อมูลของชุมชน ทำให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปได้เหมาะสม เข้าร่วมจัดงานเทศกาล หรือเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคี ความรู้สึกผูกพัน และความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนจึงสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีรายได้ต่ำ

2.3 ผลการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน และในแต่ละด้าน แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 โดยความแตกต่างพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีกว่าโรงเรียนขนาดกลางในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดขนาดเล็ก ประชาชนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตแบบชาวชนบท มีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมเป็นปึกแผ่นมายาวนาน มีความเอื้ออาทรและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความผูกพันกันโดยโรงเรียนจะเป็นส่วนหนึ่งของ

ชุมชน ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครนายกส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คณะกรรมการสถานศึกษาจะอยู่ในชุมชนเดียวกันใกล้ชิดกัน ทำให้การติดต่อประสานงานพานักเรียนไปฝึกงานด้านอาชีพกับชุมชน หรือการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนจะได้รับความสะดวก ทั้งถึงกัน ทำให้การศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

ผลการวิจัยนี้ต่างจากงานวิจัยของ อำนวยพร ทรัพย์คง (2542 : 97) พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียน โดยมีได้คำนึงถึงว่าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และงานวิจัยของ ณรงค์ แผ้วพลสง (2529 : 118) ที่กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เล็งเห็นความสำคัญของงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะบรรลุเป้าหมายเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน โดยไม่คำนึงถึงว่าเป็นโรงเรียนขนาดใด

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็ก ดีกว่าผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดกลาง ในทุกด้าน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ควรหาแนวทางปรับปรุง พัฒนางานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้การศึกษาก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูง ดังเช่นโรงเรียนขนาดเล็ก

2. จากผลการวิจัยพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มรายได้ปานกลางกับกลุ่มรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน สูงกว่ากลุ่มรายได้ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน สูงกว่ากลุ่มรายได้ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรหาแนวทางปรับปรุง และวางแผนร่วมกันสร้างสรรค์กิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้มีความเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการที่มีรายได้ในระดับต่ำ ได้มีโอกาสแสดงผลงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เท่าเทียมกับคณะกรรมการที่มีรายได้ในระดับปานกลางและระดับสูง เช่น การส่งเสริมการจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ ข่าวสารของ

โรงเรียนสู่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้าใจโรงเรียน และมีความผูกพันกับโรงเรียนมากขึ้น ส่วนในด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน โรงเรียนควรสนับสนุน คณะกรรมการที่มีรายได้ในระดับต่ำ และระดับปานกลาง ได้มีโอกาสแสดงผลงานด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ให้เท่าเทียมกับ คณะกรรมการที่มีรายได้สูง เช่น การให้นักเรียนไปฝึกงานด้านอาชีพกับชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย การช่วยสำรวจข้อมูลของชุมชน เพื่อให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคน ที่มีคุณสมบัติตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เข้ามาเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาอย่างเสมอภาค โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในด้าน อายุ และวุฒิการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษา ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับ มัธยมศึกษา

2. ควรมีการศึกษา ผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนระดับ ก่อนประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

3. ควรมีการศึกษา ผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของชุมชน ในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับ มัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงฯ.
- กอบเกียรติ เจริญพานิช. (2540). กิจกรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในเมืองและในชนบท จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา พลธิราช. (2539). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์.
- จรัญ บุรีภักดี. (2537). การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง. ปริญญาโท ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส นวลนิ่ม. (2540). การศึกษากับการพัฒนาประเทศ : แนวคิดและวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- เจษฎา บุณยะจารุ. (2540). การศึกษาความต้องการของกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปริญญาโท ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชวน หลีกภัย. (2527). "ข้อคิดจากขบวนการรัฐมนตรีนว่ากระทรวงศึกษาธิการ," ใน เอกสารแนะนำโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.). กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางดพริ้ว.
- เชษฐา ชนะบุญ. (2543). การศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูสายผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.

- ณรงค์ แผ้วพลสง. (2529). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 11 ในทศนครุ. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เดือนใจ แก้วประเสริฐ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพทยา สุวรรณภูมิ. (2544). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของคณะกรรมการโรงเรียน กลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์ และคนอื่นๆ. (2530). การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา : เหมการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2534). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- . (2539). หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- นิรันดร์ ช่วยเจริญ. (2543). การบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บรรณาคม ภักดีพิพัฒน์. (2533). การบริการชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและกรรมการสภาตำบล ในจังหวัดพะเยา. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเข้ม ตูบ้อง. (2540). การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ประจักษ์ วัฒนศิริ. (2543). การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ กำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.

- ประชุม โพธิกุล. (2533,กรกฎาคม). "การประชาสัมพันธ์หน่วยงาน," วารสารมิตรครู. 32(13) : 13 – 16.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และ ดิลก พัฒน์วิชัยโชติ. (2528). "ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2529). การวิจัยประเมินผล : หลักการและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.
- พินิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้งเฮ้าส์.
- ไพฑูรย์ ยาไทย. (2538). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามการรับรู้ของผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ภักดีพร ศักดิ์สูง. (2536). บทบาทในการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง ตามทัศนะของผู้บริหารและครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2525). เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาชีวิตและชุมชนหน่วยที่ 8 – 15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542, พฤศจิกายน). "ประเทศชาติจะได้อะไรจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ," ราชภัฏกรุงเทพ. 5 (11) : 61 – 62.
- ละออ เกษสุวรรณ. (2544). สภาพและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร อาวะกุล. (2539). การประชาสัมพันธ์ : หลักและวิธีปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริพร เสนะโสตร์. (2540). ความสำคัญและแก้ปัญหาของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- สมศักดิ์ ตันเจริญกิจ. (2542). การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน
โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ. (2529). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528). การบริหารอาคารสถานที่
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง.
กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- (2530). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- (2542). การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชุดฝึกอบรม
ด้วยตนเอง เล่ม 7. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน.
- (2543). แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. (2545). ข้อมูลพื้นฐานทาง
การศึกษาปีการศึกษา 2545 ระยะที่ 1. นครนายก : ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545 – 2549. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนา
หลักสูตร.
- สุภรณ์ ศรีพหล และคนอื่นๆ. (2526). “โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน,” ใน เอกสาร
การสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน หน่วยที่ 1 – 7. หน้า 1 – 24. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวนีย์ เสนาสุ. (2529). การศึกษาชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อัปษรศรี ปลอดเปลี่ยว. (2533). การประชาสัมพันธ์โรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำนวยการ ทรัพย์คง. (2542). บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้าน
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาผู้ใหญ่). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อิทธิพร ศรีแดง. (2544). สภาพและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารงาน
ด้านโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนโคกศรีเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

อุทัยวรรณ มรรคประเสริฐ. (2543). *การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อุไรวรรณ ห่วงสกุล. (2539). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

Brittingham, Kenneth Vernon. (1998). *The Characterization of Successful School Family and Community partnerships*. (Online). Available : <http://www.ericir.syr.edu/Eric>.

Engle, David Stanley. (1999). *Education Administration*. (Online). Available : <http://www.glocom.org/debates/index.html>.

Giannetti, Charlene C. & Sagarese, Margaret M. (1998, March). "Turning Parents From Critics to Allies," *The Education Digest*. p. 40 – 42.

Harris, Alison Marie. (1998). *School-Community Relationship : A Namibian Case Study*. (Online). Available : <http://www.brint.com/research>.

Jackson, Barbara L. & Cooper, Bruce S. (1997, April). "Involving Parents in Urban High Schools," *The Education Digest*. p. 27 – 31.

Lawrence, C.O. (1997, December). "The Interorganizationship Between Community – Base Program and a Public School," *Dissertation Abstracts International*. 57 : 2287 – A.

Rideout, Frederick David. (1997). *School – Based Management for Small Schools In Newfoundland and Labrador*. (Online). Available : <http://www.brint.com/Research>.

Woodruff, Darren W. (1997, May). "Keep Community "Real" for Urban School Success," *The Education Digest*. p. 22 – 26.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตาม
ความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ให้ตัวแทนสถานภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนละ 1 คน ตอบแบบสอบถามดังนี้ คือ
 - ส่วนของผู้แทนครู ให้ตอบแบบสอบถาม 1 คน
 - ส่วนของผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ให้ตอบแบบสอบถาม 1 คน
 - ส่วนของผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียน ให้ตอบแบบสอบถาม 1 คน
4. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ ตามสภาพความเป็นจริงที่สุด เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เชื่อถือได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลของท่านจะไม่มีผลเสียใดๆ ต่อท่านทั้งสิ้น ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

.....
(นางอรุณ สุขชม)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

ตอนที่ 1 : สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง [] ที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อโรงเรียน

1. อายุ

- ☐ อายุต่ำกว่า 35 ปี
- ☐ อายุ 35 – 45 ปี
- ☐ อายุ 45 ปีขึ้นไป

2. วุฒิการศึกษา

- ☐ ระดับประถมศึกษา
- ☐ ระดับมัธยมศึกษา
- ☐ สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

3. สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน

- ☐ ผู้แทนครู
- ☐ ผู้แทนผู้ปกครอง
- ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. รายได้ต่อเดือน บาท

5. ขนาดโรงเรียน

- ☐ ขนาดกลาง
- ☐ ขนาดเล็ก

ตอนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามตอนนี้ศึกษาผลการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน คือ
 - 1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์
 - 1.2 ด้านการให้บริการชุมชน
 - 1.3 ด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน
 - 1.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
 - 1.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
2. ข้อความในแบบสอบถามต่อไปนี้เป็นกิจกรรมในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งมีขอบข่าย 5 ด้าน โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความอย่าง ละเอียดแล้วแสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้นๆ อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติหลังข้อความนั้น ๆ โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ระดับ 5	มากที่สุด	ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	มาก	ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3	ปานกลาง	ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	น้อย	ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1	น้อยที่สุด	ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	กิจกรรมในงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	ผลการปฏิบัติงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ด้านการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ข่าวสารของโรงเรียนทำให้ ชุมชนเกิดความเข้าใจโรงเรียนยิ่งขึ้น					
2	การสนับสนุนการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของ นักเรียน ช่วยให้ชุมชนเกิดความมั่นใจโรงเรียน มากยิ่งขึ้น					
3	การให้โอกาสผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในที่ ประชุม ทำให้ผู้ปกครองผูกพันกับโรงเรียนเพิ่มขึ้น					
4	การส่งเสริมการจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็น ใน การจัดกิจกรรมของโรงเรียนช่วยปรับปรุง แก้ไข กิจกรรม ให้ดียิ่งขึ้น					
5	การติดต่อ พบปะผู้นำในท้องถิ่น ช่วยสร้าง ความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากขึ้น					
6	การเยี่ยมเยียนครูผู้ปกครองและนักเรียนในยาม เจ็บป่วย ทำให้ผู้ปกครองผูกพันโรงเรียนยิ่งขึ้น					
7	ด้านการให้บริการแก่ชุมชน การให้บริการข่าวสาร สิ่งพิมพ์ ช่วยให้ชุมชนได้ พัฒนาความรู้เพิ่มมากขึ้น					
8	การประสานงานกับเจ้าหน้าที่อนามัย ทำให้ชุมชน มีสุขภาพดีขึ้น					
9	การให้บริการสถานที่ วัสดุอุปกรณ์แก่ ชุมชน ใน การจัดกิจกรรม ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ กับชุมชนดียิ่งขึ้น					
10	การให้คำปรึกษาชุมชนในการจัดกิจกรรม ทำให้ ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นโรงเรียนยิ่งขึ้น					
11	การให้บริการสถานที่พักผ่อนแก่ชุมชน ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็น เจ้าของโรงเรียน มากขึ้น					

ข้อที่	กิจกรรมในงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	ผลการปฏิบัติงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
12	การให้บริการห้องสมุดของโรงเรียน ช่วยให้ชุมชน มีแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้น					
13	ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน การช่วยสำรวจข้อมูลของชุมชน ทำให้การพัฒนา ชุมชนเป็นไปได้อย่างเหมาะสม ยิ่งขึ้น					
14	การร่วมจัดงานเทศกาลตามประเพณีของชุมชน ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความสามัคคีมากขึ้น					
15	การนำความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ มาเผยแพร่สู่ ชุมชน ก่อให้ชุมชนเกิดความเชื่อถือในโรงเรียน เพิ่มขึ้น					
16	การมีนักเรียนไปฝึกงานด้านอาชีพกับ ชุมชน ทำให้ชุมชนได้ประสบการณ์เพิ่มขึ้น					
17	การส่งเสริมกิจกรรมกีฬาของชุมชน ก่อให้ชุมชน เกิดความสามัคคียิ่งขึ้น					
18	การร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทำให้ชุมชนเกิดความรักชาติ เพิ่มขึ้น					
	ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน					
19	การนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียน การสอน ทำให้การศึกษาของโรงเรียนมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
20	การร่วมจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนของชุมชน ช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
21	การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมชมนิทรรศการผลงาน ทางวิชาการ ทำให้ชุมชนทราบความก้าวหน้าของ โรงเรียนมากขึ้น					

ข้อที่	กิจกรรมในงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	ผลการปฏิบัติงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
22	การจัดพิธีมอบประกาศเกียรติคุณแก่ผู้สนับสนุน โรงเรียน ทำให้ชุมชนเกิดความร่วมมือกับโรงเรียน มากขึ้น					
23	การเชิญผู้ปกครองเยี่ยมชมกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ ของโรงเรียน ช่วยเพิ่มความผูกพันของผู้ปกครอง กับโรงเรียนยิ่งขึ้น					
24	การร่วมกิจกรรมวันไหว้ครูของโรงเรียนทำให้ ชุมชนมีความศรัทธาโรงเรียนมากขึ้น					
25	ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ชุมชนมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อ ความร่วมมือในการพัฒนา โรงเรียน					
26	การร่วมงานพบปะสังสรรค์ของหน่วยงานอื่น ๆ ทำ ให้เกิดความคุ้นเคยมากยิ่งขึ้น					
27	การร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรม รณรงค์ แก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้ช่วยลด ปัญหายาเสพติดในชุมชน					
28	การส่งเสริมหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดสร้างสิ่ง สาธารณูปโภคให้ชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเจริญ มากขึ้น					
29	การส่งเสริมการใช้โรงเรียนเป็นหน่วยเลือกตั้ง ช่วย เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยของชุมชน					
30	การร่วมจัดงานศิษย์เก่าของโรงเรียนทำให้ชุมชน พร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนมากขึ้น					

ตาราง 12 การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครนายก

การประชาสัมพันธ์	$\bar{X}$	S.D.	t
1 การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ข่าวสารของโรงเรียนทำให้ชุมชนเกิดความเข้าใจโรงเรียนยิ่งขึ้น	3.76	0.77	15.67**
2 การสนับสนุนการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนช่วยให้ชุมชนเกิดความมั่นใจโรงเรียนมากยิ่งขึ้น	3.78	0.80	15.40**
3 การให้โอกาสผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ทำให้ผู้ปกครองผูกพันกับโรงเรียนเพิ่มขึ้น	3.99	0.80	19.62**
4 การส่งเสริมการจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนช่วยปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น	3.68	0.77	14.08**
5 การติดต่อ พบปะผู้นำในท้องถิ่น ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากขึ้น	3.91	0.85	17.01**
6 การเยี่ยมเยียนครู ผู้ปกครองและนักเรียนในยามเจ็บป่วย ทำให้ผู้ปกครองผูกพันโรงเรียนยิ่งขึ้น	3.93	0.79	18.76**
รวม	3.84	0.61	21.84**

** $p < .01$

จากตาราง 12 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครนายก มีผลการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยรวมค่าเฉลี่ยของผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.84$) สูงกว่าระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของผลปฏิบัติงาน ($3.68 \leq \bar{X} \leq 3.99$) อยู่ในระดับสูงกว่าปานกลางทุกข้อ

ตาราง 13 การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการแก่ชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก

การให้บริการแก่ชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	t
1 การให้บริการข่าวสาร สิ่งพิมพ์ ช่วยให้ชุมชนได้พัฒนาความรู้เพิ่มมากขึ้น	3.69	0.80	13.66**
2 การประสานงานกับเจ้าหน้าที่อนามัย ทำให้ชุมชนมีสุขภาพดีขึ้น	4.03	0.78	20.96**
3 การให้บริการสถานที่ วัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชน ในการจัดกิจกรรม ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์กับชุมชนดียิ่งขึ้น	4.05	0.78	21.44**
4 การให้คำปรึกษาชุมชนในการจัดกิจกรรมทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นโรงเรียนยิ่งขึ้น	3.86	0.73	18.69**
5 การให้บริการสถานที่พักผ่อนแก่ชุมชน ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนมากขึ้น	3.91	0.85	18.15**
6 การให้บริการห้องสมุดของโรงเรียน ช่วยให้ชุมชนมีแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้น	3.69	0.87	12.64**
รวม	3.87	0.58	23.89**

** $p < .01$

จากตาราง 13 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการแก่ชุมชน โดยรวมค่าเฉลี่ยของผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.87$) สูงกว่าระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของผลปฏิบัติงาน ($3.69 \leq \bar{X} \leq 4.05$) อยู่ในระดับสูงกว่าปานกลางทุกข้อ

ตาราง 14 การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก

การร่วมกิจกรรมของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	t
1 การช่วยสำรวจข้อมูลของชุมชนทำให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปได้เหมาะสม	3.66	0.78	13.41**
2 การร่วมจัดงานเทศกาลตามประเพณีของชุมชน ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความสามัคคีมากขึ้น	4.07	0.82	20.67**
3 การนำความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ มาเผยแพร่สู่ชุมชน ก่อให้ชุมชนเกิดความเชื่อถือในโรงเรียนเพิ่มขึ้น	3.70	0.80	13.94**
4 การมีนักเรียนไปฝึกงานด้านอาชีพกับชุมชน ทำให้ชุมชนได้ประสบการณ์เพิ่มขึ้น	3.51	0.81	9.96**
5 การส่งเสริมกิจกรรมกีฬาของชุมชน ก่อให้ชุมชนเกิดความสามัคคียิ่งขึ้น	3.94	0.80	18.60**
6 การร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทำให้ชุมชนเกิดความรักชาติเพิ่มขึ้น	4.10	0.79	21.98**
รวม	3.83	0.60	21.94**

** $p < .01$

จากตาราง 14 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีผลการปฏิบัติงานด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยรวมค่าเฉลี่ยของผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.83$) สูงกว่าระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบค่าเฉลี่ยของผลปฏิบัติงาน ($3.51 \leq \bar{X} \leq 4.10$) อยู่ในระดับสูงกว่าปานกลางทุกข้อ

ตาราง 15 การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก

การให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	t
1 การนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนทำให้ การศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.83	0.78	16.95**
2 การร่วมจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนของชุมชนช่วยให้การจัด การศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.73	0.78	14.91**
3 การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมชมนิทรรศการผลงานทางวิชาการ ทำให้ชุมชนทราบความก้าวหน้าของโรงเรียนมากขึ้น	3.78	0.80	15.41**
4 การจัดพิธีมอบประกาศเกียรติคุณแก่ผู้สนับสนุนโรงเรียนทำให้ ชุมชนเกิดความร่วมมือกับโรงเรียนมากขึ้น	3.84	0.79	16.96**
5 การเชิญผู้ปกครองเยี่ยมชมกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือของ โรงเรียนช่วยเพิ่มความผูกพันของผู้ปกครองกับโรงเรียน ยิ่งขึ้น	3.91	0.88	16.49**
6 การร่วมกิจกรรมวันไหว้ครูของโรงเรียนทำให้ชุมชนมีความ ศรัทธาโรงเรียนมากขึ้น	3.82	0.84	15.44**
รวม	3.82	0.61	21.39**

** $p < .01$

จากตาราง 15 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีผลการปฏิบัติงานด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน โดยรวมค่าเฉลี่ยของผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.82$) สูงกว่าระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของผลปฏิบัติงาน ($3.73 \leq \bar{X} \leq 3.91$) อยู่ในระดับสูงกว่าปานกลางทุกข้อ

ตาราง 16 การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\mu = 3$) ของผลการปฏิบัติงานด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	$\bar{X}$	S.D.	t
1 ชุมชนมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน	3.80	0.74	17.15**
2 การร่วมงานพบปะสังสรรค์ของหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้เกิดความคุ้นเคยมากยิ่งขึ้น	3.74	0.77	15.23**
3 การร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมรณรงค์แก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้ช่วยลดปัญหายาเสพติดในชุมชน	4.02	0.77	21.03**
4 การส่งเสริมหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดสร้างสิ่งสาธารณูปโภคให้ชุมชนทำ ให้ชุมชนมีความเจริญมากขึ้น	3.74	0.76	15.54**
5 การส่งเสริมการใช้โรงเรียนเป็นหน่วยเลือกตั้งช่วยเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยของชุมชน	4.03	0.83	19.57**
6 การร่วมจัดงานศิษย์เก่าของโรงเรียน ทำให้ชุมชนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนมากขึ้น	3.62	0.93	10.60**
รวม	3.83	0.60	21.76**

** $p < .01$

จากตาราง 16 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีผลการปฏิบัติงานด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยรวมค่าเฉลี่ยของผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.83$) สูงกว่าระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของผลปฏิบัติงาน ($3.62 \leq \bar{X} \leq 4.03$) อยู่ในระดับสูงกว่าปานกลางทุกข้อ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นายสุระชัย นวนสำเนียง
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
3. นายไชยพร ดวรรัตน์
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
4. นายสมศักดิ์ เพ็ชรประยูร
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง)
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
5. นายธีรนนท์ สิงหนาท
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองรี
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

บัญชีรายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนครนายก

1. โรงเรียนวัดวังทิพย์พันธาราม	2. โรงเรียนวัดเกาะกระจาย
3. โรงเรียนวัดวังไทร	4. โรงเรียนวัดท่าซ้อย (ศาสนกิจโกศล)
5. โรงเรียนวัดท่าทราย	6. โรงเรียนบ้านชวดบัว
7. โรงเรียนวัดเจดีย์ทอง (สุขวิทยาการ)	8. โรงเรียนชุมชนบ้านคลองเหมือง
9. โรงเรียนบ้านดอนเจริญ	10. โรงเรียนวัดวังปลาจืด
11. โรงเรียนวัดโยธีราษฎร์ศรัทธาธรรม	12. โรงเรียนวัดเขาน้อย (ศิลาทองวิทยาการ)
13. โรงเรียนวัดหนองเตยตั้งตรงจิตร 8	14. โรงเรียนบ้านกำแพงเค็ยร
15. โรงเรียนวัดบางหอย	16. โรงเรียนวัดบางปรัง
17. โรงเรียนหัวเขาแก้ว	18. โรงเรียนวัดตำหนัก (ละเอียดชำนาญอนุศาสน์)
19. โรงเรียนวัดพราหมณี	20. โรงเรียนวัดวังยายฉิม
21. โรงเรียนชลนายกสงเคราะห์	22. โรงเรียนอนุบาลเมืองนครนายก (ศรีประชาชนคร)
23. โรงเรียนวัดสุทธรรามาราม	24. โรงเรียนวัดดอนยอ
25. โรงเรียนวัดสันติยาราม	26. โรงเรียนวัดศรีจุฬา
27. โรงเรียนบ้านดงวิทยาการ	

รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา

1. โรงเรียนวัดทองหลาง (สุขชมวิทยาการ)
2. โรงเรียนวัดท่าทราย (พิมพานุสร)
3. โรงเรียนบ้านคลอง 30
4. โรงเรียนตลาดสี่แยก
5. โรงเรียนวัดเลขธรรมกิตต์ (กริเมธอุทิศ)
6. โรงเรียนวัดอัมพวัน (ทองโสภณวิทยาการ)
7. โรงเรียนวัดเนินสะอาด
8. โรงเรียนบ้านเขาเพิ่ม
9. โรงเรียนบ้านเขาสองกล้อง
10. โรงเรียนบ้านเขาหัวนา
11. โรงเรียนวัดโคกสว่าง
12. โรงเรียนบ้านเขาไม้ไฟ
13. โรงเรียนชุมชนบ้านวังไทร
(วังไทรวิทยาคม)
14. โรงเรียนวัดทางกระบือ (เอื้อดีวิทยาการ)
15. โรงเรียนวัดพิบูลแก้ว
16. โรงเรียนวัดกุฎีเตี้ย
17. โรงเรียนวัดแหลมไม้ย้อย
18. โรงเรียนวัดโพธิ์แก้วเบญจธาราม
19. โรงเรียนวัดศรีสุวรรณ
20. โรงเรียนวัดบ้านพริก
21. โรงเรียนวัดหนองคันจาม
22. โรงเรียนบ้านชะวากยาว
23. โรงเรียนวัดหนองเคี่ยม
24. โรงเรียนเขาดิน (แสงสว่างวิทยา)
25. โรงเรียนวัดหนองรี

รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพลี

1. โรงเรียนวันครู 2504	2. โรงเรียนบ้านดงแขวน
3. โรงเรียนวัดสะแกซึ้ง	4. โรงเรียนวัดลำบัวลอย
5. โรงเรียนวัดแหมไค้ง	6. โรงเรียนวัดท่าประติษฐ์
7. โรงเรียนบ้านจิกสูง	8. โรงเรียนวัดท่ามะปราง
9. โรงเรียนวัดนาหินลาด	10. โรงเรียนวัดเนินหินแร่
11. โรงเรียนอนุบาลอำเภอปากพลี (ชุมชนบ้านเกาะหวาย)	

รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์

1. โรงเรียนบ้านลาดช้าง (ระคนกิจศึกษา)	2. โรงเรียนบ้านคลอง 14
3. โรงเรียนบ้านทำนบ (เลิศสินอนุสรณ์)	4. โรงเรียนบ้านดอนกลาง (กิตาริศึกษาการ)
5. โรงเรียนบ้านหัวหมอน	6. โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม
7. โรงเรียนบ้านปากคลอง 31	8. โรงเรียนบ้านกลางคลอง 30
9. โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง	10. โรงเรียนวัดทวีพูลรังสรรค์
11. โรงเรียนบ้านคลอง 1	12. โรงเรียนวัดบางนางเล็ก
13. โรงเรียนวัดใหม่พงษ์โสภณ	14. โรงเรียนวัดจันทร์เรือง
15. โรงเรียนวัดเข้มทอง	16. โรงเรียนวัดปากคลองพระอาจารย์
17. โรงเรียนบ้านคลอง 24	18. โรงเรียนบ้านคลองหกวา
19. โรงเรียนวัดประสิทธิเวช	20. โรงเรียนวัดโพธิ์แทน
21. โรงเรียนชุมชนวัดเขี้ยวโศภ	

บันทึกข้อความ

104

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5731.5618

ที่ ทม 1012/๔๙๐๘

วันที่ ๑๔ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางอรุณ สุขชม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ ตัณห์เจริญรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการศึกษาค้นคว้าผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางอรุณ สุขชม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์อรรณพ ตัณห์เจริญรัตน์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ ๕๔๖๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๔ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา

เนื่องด้วย นางอรุณ สุขชม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ ตันจ้เจริญรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุระชัย นวนสำเนียง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลการศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางอรุณ สุขชม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

ที่ ทม 1012/ 2561

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ มีนาคม 2566

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศ อำเภอบ้านนา

เนื่องด้วย นางอรุณ สุขชม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ ดัชนีเจริญรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ไชยพร ตวรรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการศึกษาค้นคว้าผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางอรุณ สุขชม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อรรณพ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

ที่ ทม 10121.2910

12 มีนาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง)

เนื่องด้วย นางอรุณ สุขชม นิสิตรระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ ดันจ้เจริญรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สมศักดิ์ เพ็ชรประยูร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการศึกษาค้นคว้าผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางอรุณ สุขชม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

ที่ ทม 1012/๔๑/๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดหนองรี

เนื่องด้วย นางอรุณ สุขชม นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรพวรรณ ตันจ้เจริญรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ธีระนันท์ สิงหนาท เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการศึกษผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้ นางอรุณ สุขชม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

ที่ ทม 1012/ 34 ๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางอรุณ สุขชม นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ คณฺห์เจริญรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนวัดทองจรรยา โรงเรียนวัดหนองรี โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 73 โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) โรงเรียนวัดสะพานโรงเรียนบ้านคลอง 31 และโรงเรียนบ้านคลอง 33 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนมีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางอรุณ สุขชม ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท์ มือถือ 01-9130728

ที่ ทม 1012/ 3 226

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ มีนาคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นางอรุณ สุขชม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ ตันจ๊ะเจริญรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ดังเอกสารที่แนบ ตอบแบบสอบถามการศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนมีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางอรุณ สุขชม ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐2-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-9130728

สำนักงานการศึกษาจังหวัดนครนายก	หน้า
เลขที่	๘๔๕
วันที่	๒๘ มี.ค. ๒๕๔๖ ๑๑๑
เวลา	

ที่ ศธ ๑๑๒๑/๑๕๘๒

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
ถนนนครนายก - รังสิต อ.เมืองฯ ๒๖๐๐๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา

ด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งว่า นางอรุณ สุขชม นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษามูลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" ในการนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนครู ผู้ปกครอง และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนวัดทองจรรยา โรงเรียนวัดหนองรี โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๗๓ โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) โรงเรียนวัดสะพาน โรงเรียนบ้านคลอง ๓๑ และโรงเรียนบ้านคลอง ๓๓ เพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จึงขอให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภोज้างโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

๒๐.๓๕

(นายบัณฑิต พลเดช เลขา)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

☒ มอบให้โรงเรียน
☐ มอบให้โรงเรียน
☐ งานบริหารทั่วไป
☐ งานบริหารวิชาการ
เลขที่ ๘๔๕
วันที่ ๒๘ มี.ค. ๒๕๔๖
ผู้รับ ๒๘ มี.ค.

ฝ่ายบริการการศึกษา

โทร. ๐-๓๗๓๑-๑๓๒๘

โทรสาร ๐-๓๗๓๑-๑๖๑๒

ที่ ศธ 1121/1581

112

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
ถนนนครนายก - รังสิต อ. เมืองฯ 26000

๒๘ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เมืองนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

ด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งว่า นางอรุณ สุขชม นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษามูลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" ในการนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนครู ผู้ปกครอง และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน ปรากฏตามรายชื่อโรงเรียนที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จึงขอให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบัณฑิต เลหา)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพิเศษชัยชาญ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

ฝ่ายบริการการศึกษา

โทร. 0-3731-1328

โทรสาร 0-3731-1612

ที่ ศธ 1121/ 1581

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
ถนนนครนายก - รังสิต อ.เมืองฯ 26000

๒๘ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

ด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งว่า นางอรุณ สุขชม นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" ในการนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนครู ผู้ปกครอง และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน ปราบกฏตามรายชื่อโรงเรียนที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จึงขอให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิพนธ์พศ เลิศหา)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวิเศษไชยชาญ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

ฝ่ายบริการการศึกษา

โทร. 0-3731-1328

โทรสาร 0-3731-1612

ที่ ศธ 1121/1581

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
ถนนนครนายก - รังสิต อ.เมืองฯ 26000

๒๘ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ องัก

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

ด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งว่า นางอรุณ สุขชม นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" ในการนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนครู ผู้ปกครอง และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน ปรากฏตามรายชื่อโรงเรียนที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จึงขอให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบัณฑิต เทพร)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพิเศษชัยชาญ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

ฝ่ายบริการการศึกษา

โทร. 0-3731-1328

โทรสาร 0-3731-1612

ที่ ศธ 1121/ 1581

115
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
ถนนนครนายก - รังสิต อ.เมืองฯ 26000

๒๘ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปากพลี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

ด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งว่า นางอ่องน สุขชม นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" ในการนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนครู ผู้ปกครอง และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน ปรากฏตามรายชื่อโรงเรียนที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จึงขอให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายันทภพ เกหา)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

ฝ่ายบริการการศึกษา

โทร. 0-3731-1328

โทรสาร 0-3731-1612

โรงเรียนอานนท์บ้านนา (วัดช้าง)
รับเลขที่..... 267
วันที่ 3 / 5 / 46
เวลา..... 10.30 น. 116

ที่สร 1121.02/ 583

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา

ถ.สุวรรณศรี อ.บ้านนา จ.นครนายก 26110

31 มีนาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งว่า นางอรุณ สุขชม นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” ในการนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนครู ผู้ปกครอง และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา ให้โรงเรียนให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกรียงศักดิ์ น้อยจินดา)

(นายเกรียงศักดิ์ น้อยจินดา)

ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา รักษาการในตำแหน่ง

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา

งานบริหารทั่วไป

โทร.037381819

กรณ. ให้ดำเนินการโรงเรียน 30 ต.ค.
31 มี.ค. 46

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางอรุณ สุขชม
วัน เดือน ปีเกิด	1 ตุลาคม 2501
สถานที่เกิด	31 หมู่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก 26110
ที่อยู่ปัจจุบัน	31 หมู่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก 26110 โทร. (037) 381266
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	ม.ศ. 3 โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร”
พ.ศ. 2519	ป.กศ. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2522	พ.ม. กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2525	ค.บ. (ประวัติศาสตร์) วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2520	ครูโรงเรียนบ้านเขาไม้ไผ่ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2522	ครูโรงเรียนวัดกุฎีเตี้ย อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2543	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
ตำแหน่ง	
พ.ศ. 2546	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
สถานที่ทำงาน	
	โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก 26110 โทร. (037) 381824